

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права

Анатолій ЗАЇНЧКОВСЬКИЙ

«30» вересня 2022 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Бочкового Владислава Вікторовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства.

керівник проекту (роботи) д.е.н., Заїнчковський Анатолій Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «30» вересня 2022 року № 586-КС

2. Строк подання здобувачем проекту (роботи) 03.02.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті відповідно до обраної теми, фінансова та статистична звітність за 2019-2021 роки ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні аспекти фінансових результатів діяльності підприємства

1.1. Дослідження фінансових результатів діяльності підприємства як економічної категорії. 1.2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства. 1.3.

Методичні підходи до оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства

Розділ 2. Аналіз господарської діяльності та фінансових результатів ПрАТ

«Ніжинський жиркомбінат». 2.1. Загальна характеристика функціонування підприємства. 2.2. Аналіз господарської діяльності підприємства. 2.3. Оцінка

фінансового стану підприємства. 2.4. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Розділ 3. Шляхи та напрями підвищення фінансових результатів ПрАТ

«Ніжинський жиркомбінат». 3.1. Напрями підвищення фінансових результатів підприємства. 3.2. Економічне обґрунтування доцільності реконструкції дільниці

грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. 3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансові результати діяльності підприємства.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» Національний університет харчових технологій, Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена вирішенню теоретичних, методичних та практичних завдань обґрунтування заходів щодо підвищення фінансових результатів підприємства.

У першому розділі досліджено теоретичні аспекти формування фінансових результатів підприємства. При дослідженні зазначеного питання нами було розкрито поняття «фінансові результати» як економічна категорія, розглянуто порядок формування фінансових результатів та методичні основи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

У другому розділі проаналізовано господарську діяльність підприємства ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» зокрема, аналіз основних техніко-економічних показників та ресурсів підприємства, проведено оцінку фінансового стану та аналіз фінансових результатів підприємства.

У третьому розділі запропоновано реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії, обґрунтована економічна доцільність заходу та вплив на фінансові результати підприємства.

Ключові слова: фінансові результати, економічні ресурси, дохід, прибуток, ефективність, витрати, рентабельність.

ABSTRACT

Qualification work for obtaining the educational degree «Bachelor» in specialty 051 «Economics», educational and professional program «Economics of Enterprise» National University of Consumer Technologies, Kyiv, 2023.

The qualification work is devoted to solving theoretical, methodical and practical tasks of planning measures to increase the financial results of the enterprise.

In the first part, the theoretical foundations of the formation of the financial results of the enterprise are studied. When researching the specified question, we defined the concept of «financial results» as an economic category, looked at the process of forming financial results and the methodological basis of analyzing the financial results of the enterprise's activities.

In the second part, the economic activity of PJSC «Nizhinsky Housing Complex» is analyzed, the analysis of the main technical and economic indicators and the progress of the enterprise, the assessment of the financial state and the analysis of the financial results of the enterprise are presented.

In the third part, the reconstruction of the husk granulation site by means of line assembly is proposed, the economic feasibility of the measure and the impact on the financial results of the enterprise are considered.

Key words: financial results, economic resources, income, profit, efficiency, costs, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Дослідження фінансових результатів діяльності підприємства як економічної категорії.....	5
1.2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства	15
1.3. Методичні підходи до оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства.....	17
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ».....	27
2.1. Загальна характеристика функціонування підприємства	27
2.2. Аналіз господарської діяльності підприємства	30
2.3. Оцінка фінансового стану підприємства	50
2.4. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	55
Висновки до розділу 2	60
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»	63
3.1. Напрями підвищення фінансових результатів підприємства.....	63
3.2. Економічне обґрунтування доцільності реконструкції дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії	71
3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансові результати діяльності підприємства.....	80
Висновки до розділу 3	85
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	98

ВСТУП

Актуальність теми. Одержання високих фінансових результатів є основною метою діяльності кожного господарюючого суб'єкта. У фінансових результатах знаходять пряме відображення всі сторони діяльності підприємства: рівень його технології та організації виробництва, ефективність системи управління, контролю за рівнем витрат та рівнем реалізаційних цін, особливості господарського механізму та державне регулювання розвитку певної галузі, виходячи з її значення для розвитку економіки країни. Актуальність і важливість питань підвищення фінансових результатів і велике значення цього процесу для фінансово-господарської діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах господарювання обумовили вибір теми для кваліфікаційної бакалаврської роботи.

У сучасних умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання фінансових результатів вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності. Проблеми, пов'язані з визначенням сутності поняття фінансового результату, його формуванням та розподілом, розглядаються в навчальній, періодичній та науковій літературі. Зокрема, дослідженню підходів щодо сутності поняття «фінансовий результат» присвячені праці Білик М.Д., Бланка І.А., Бутинця Ф.Ф., Вороніної О.О., Загороднього А.Г., Лугового В.А., Кондракова Н.П., Мочерного С.В., Пипко В.А., Пушкар М.С., Соколова Я.В., Фецович Т.Р. тощо. Незважаючи на значну кількість публікацій, що освітлюють окремі аспекти проблем підвищення фінансових результатів підприємства, дослідження цього процесу, його сутності, особливостей, факторів, що впливають на фінансові результати підприємства вимагають подальшої розробки.

Метою кваліфікаційної роботи – є дослідження теоретичних засад фінансових результатів підприємства, проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства та визначення шляхів їх підвищення.

Відповідно до поставленої мети у кваліфікаційній роботі вирішено наступні завданнями:

– визначено сутність і зміст фінансових результатів, розглянуто порядок їх формування;

– надано загальну характеристику функціонування діяльності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат», проаналізовано господарську діяльність та проведено аналіз та оцінку результатів фінансового стану підприємства;

– запропоновано шляхи та напрями підвищення фінансових результатів, обґрунтовано доцільність заходу та його вплив на фінансові результати підприємства.

Об’єктом дослідження є ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань щодо підвищення фінансових результатів діяльності підприємства та шляхи їх підвищення.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження процесів і явищ. Із загальнонаукових методів застосовано: абстрактно-теоретичний, діалектичний, індукції та дедукції, аналізу й синтезу.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи викладено на 97 сторінках. Робота містить 41 таблиця, 8 рисунків та додатки. Список використаних джерел нараховує 78 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Дослідження фінансових результатів діяльності підприємства як економічної категорії

Фінансові результати суб'єктів господарювання відображають ефективність господарювання підприємства за всіма напрямками його діяльності: виробничою, збутовою, фінансовою та інвестиційною, вони становлять основу економічного розвитку підприємства і зміцнення його фінансових відносин з партнерами. Зростання фінансового результату створює фінансову основу для самофінансування діяльності підприємства, здійснюючи розширене відтворення.

Рівень фінансових результатів підприємства є основним віддзеркаленням усіх виробничо-господарських процесів, які мають місце під час його функціонування. Фінансовий результат є кількісним та якісним критерієм ефективності (неефективності) існуючого менеджменту, технологій, продуктивності праці, рівня виробничих затрат тощо.

Вивчення нормативно-правової бази України, дає змогу зазначити, що в законодавстві не розглядається сутність саме поняття «фінансові результати». Зокрема, в П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» обґрунтовано лише сутність дефініцій «прибуток» та «збиток».

Саме це і спричиняє розмитість у визначенні сутності, ролі та значення фінансових результатів.

Згідно П(С)БО 3, прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. А збитки – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійсненні ці витрати [13].

Дослідження наукової літератури з питань визначення сутності поняття «фінансовий результат», дозволило згрупувати існуючі підходи за трьома напрямками: фінансові результати трактуються як підсумки (результат

діяльності підприємства), як прибуток (збиток) та як приріст (зменшення) капіталу (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Наукові підходи щодо визначення сутності поняття «фінансовий результат»

№ з/п	Автор (джерело)	Сутність поняття «фінансовий результат»
як підсумки (результат) діяльності підприємства		
1.	Мочерний С.В. [8]	грошова форма підсумків господарської діяльності організацій або їхніх підрозділів, виражена в прибутках або збитках
2.	Вороніна О.О. [4]	якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства
3.	Пипко В.А. [9]	результат господарської діяльності, виражений в грошовій формі
як прибуток (збиток) підприємства		
4.	Пушкар М.С. [10]	прибуток чи збиток, отримані в результаті господарської діяльності
5.	Луговий В.А. [6]	балансовий прибуток (або збиток) підприємства, який складається із доходу (витрат) від реалізації готової продукції (робіт, послуг), доходу (витрат) від інших реалізацій і сум позареалізаційних доходів (витрат)
6.	Бутинець Ф.Ф. [3]	прибуток (збиток) від реалізації готової продукції (робіт, послуг)
як приріст (зменшення) капіталу підприємства		
7.	Соколов Я.В. [11]	приріст (зменшення) капіталу (засобів, вкладених власниками підприємства протягом звітного періоду
8.	Кондраков Н.П. [7]	відображає зміну власного капіталу за визначений період в результаті виробничо-фінансової діяльності підприємства
9.	Загородній А.Г. [5]	приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді

Проведений нами аналіз наукових праць, дозволяє зробити висновок, що поняття «фінансовий результат», як видно з таблиці 1.1, науковці трактують по-різному, проте вкладають однаковий зміст у своє трактування.

Зокрема, Мочерний С.В. та Пипко В.А. зазначають, що економічний підсумок виробничої діяльності суб'єктів господарювання, що виражається у вартісній (грошовій) формі і є фінансовими результатами. На думку Вороніної О.О. поняття «фінансовий результат» можна розглядати також із сторони податкових розрахунків та управлінського обліку.

В своїх працях Бутинець Ф.Ф. визначає фінансові результати, як прибуток від реалізації готової продукції, в той час, як Луговий В.А. до фінансових результатів включає ще й доходи від інших реалізацій та позареалізаційні доходи.

Такі вчені, як Соколов Я.В., Кондраков Н.П. та Загородній А.Г. «фінансовий результат суб'єкта господарювання» визначають, як приріст або зменшення капіталу організації в процесі фінансово-господарської діяльності за звітний період, який виражається у формі загального прибутку або збитку.

Потрібно відзначити, що різноманітність визначень фінансового результату пояснюється тим, що в нормативно-правовій базі України не надають чіткого визначення поняття «фінансовий результат», тому перейдемо до більш детального розгляду цього терміна і почнемо з поглядів різних науковців (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Теоретичні підходи до визначення сутності поняття
«фінансовий результат»**

№ з/п	Автор	Трактування
1	2	3
1	Ф.Ф. Бутинець [16]	Співставлення доходів та витрат підприємства, відображених у звіті. Прибуток або збиток організації.
2	А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [17]	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді.
3	С.В. Мочерний [18]	Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках.
4	В.М. Опарін [19]	Зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат. Перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотне явище характеризує збиток.

1	2	3
5	М.С. Пушкар [20]	Прибуток або збиток, отриманий у результаті господарської діяльності.
6	Н.М. Ткаченко [21]	Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності.
7	М.С. Чебанова, С.С. Василенко [22]	Прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства.
8	Мірошниченко О. Ю. [27, с.281]	фінансовий результат господарської діяльності підприємства характеризує ефективність виробництва і в кінцевому підсумку свідчить про рівень та якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості
9	Мулик Т.О. [30, с.129]	Фінансовий результат – відображає можливі вигоди з використання вкладеного капіталу
10	Андросова Т. В. [6, с.128]	мета господарських операцій та господарської діяльності
11	Білик М. Д. [10, с.207]	різниця між маржинальним доходом та постійними витратами
12	Борісова О. [14, с.7]	категорія, яка впливає із якісної та вартісної зміни власного капіталу підприємства. Більш повно розкриває суть фінансового результату визначення його як суми, на яку зростає чи зменшується власний капітал підприємства за звітний період
13	Домбровська С. [20, с. 43]	визначає фінансовий результат як різницю між фінансовими доходами та фінансовими витратами
14	Дорохова Л. М. [21, с.242]	пропонує розглядати сутність фінансового результату з урахуванням стану динаміки статутного капіталу підприємства
15	Кравчук Г. [25, с.195]	величина, яка виникає у сфері виробництва, є приростом власного капіталу, обумовленого наявністю підприємницької ініціативи, поєднанням різних факторів виробництва, виправданим ризиком, упровадженням технічних удосконалень та інновацій і визначається шляхом вирахування із суми отриманих доходів суми понесених витрат
16	А. В. Череп, Н. М. Шмиголь, Л. Г. Олейнікова, О. М. Рибалк [33, с. 205]	фінансові результати є важливим об'єктом обліку та аналізу, ефективне використання даних якого дозволяє приймати найбільш обґрунтовані рішення і в кінцевому результаті отримувати високі прибутки та підтримувати конкурентоспроможність компаній

Джерело: складено автором.

Своєю чергою, розглядаючи поняття «фінансовий результат», обов'язково потрібно зауважити, що, незважаючи на широту його дослідження як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями, все ще існує багато протиріч у його трактуванні, ніж спільних думок, тому повноцінне

дослідження сутності фінансових результатів неможливе без аналізу даного поняття в різних економічних школах (табл. 1.3) [23].

Таблиця 1.3

**Підходи до трактування економічного змісту фінансових
результатів економічними школами**

№ з/п	Економічна школа	Сутність фінансових результатів
1	Меркантилістична	Фінансові результати – це прибуток, що формується у сфері обігу та торгівлі, які є джерелом багатства.
2	Фізіократична	Прибуток – це основна форма фінансових результатів, що виникає за рахунок природної родючості землі.
3	Класична	Розглядали прибуток як особливу категорію фінансових результатів. Формування фінансових результатів відбувається у сфері виробництва, а прибуток як заробітна плата і рента є частиною вартості, що створюється працею.
4	Неокласична	Фінансові результати формуються за рахунок капіталу та є ціною даного виробничого чинника; крім того, вони формуються за рахунок комплексу всіх задіяних виробничих чинників.
5	Інституціоналістична	Фінансові результати формуються під впливом різних суспільних неекономічних інститутів: держава, соціальні групи, профспілки тощо.
6	Теорія трудового доходу	Фінансовий результат трактується як прибуток, що є результатом діяльності і винагородою підприємця.
7	Марксистська	Основним джерелом формування фінансових результатів є додаткова вартість, створена працею найманих працівників у процесі виробництва, що реалізується через сферу обігу.

Джерело: складено автором.

Також слід відзначити, що досить велика частина науковців ототожнює поняття «фінансовий результат» із категорією «прибуток» як позитивний фінансовий результат, а «збиток» – як негативний. Тому важливим для детального дослідження є аналіз наукових підходів до пояснення сутності прибутку та збитку як складників фінансового результату підприємства.

І.О. Бланк розглядає прибуток як виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, представляє різницю між сукупним доходом та сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності [24].

Існує досить багато класифікаційних ознак щодо фінансових результатів. Насамперед, відносно своєї абсолютної величини фінансові результати поділяються: на позитивні фінансові результати (прибуток), негативний фінансовий результат (збиток) та нульовий фінансовий результат.

У звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) фінансові результати визначаються та відображаються за такою класифікацією: валовий прибуток (збиток); фінансовий результат від операційної Діяльності підприємства; фінансовий результат до оподаткування; чистий прибуток (збиток).

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку фінансові результати можна розглядати за такими видами:

- результат операційної діяльності;
- результат фінансових операцій;
- результат іншої діяльності.

Існують концепції прибутку, які виділяють залежно від періоду часу: прибуток всього циклу існування і періодичний прибуток [14, с.192].

Прибуток всього циклу існування стосується всього періоду існування бізнесу. Він включає всі потоки готівки – внутрішні та зовнішні, що існують від заснування до закриття компанії. Ця концепція прибутку є об'єктивною, оскільки вона збігається із чистим загальним потоком готівки.

Періодичний прибуток – частковий результат, що стосується певного етапу існування бізнесу. На нього впливає багато непередбачуваних обставин, оскільки певні цикли функціонування бізнесу не є завершеними на момент складання звітності. Ця штучна фрагментація внутрішніх та зовнішніх потоків готівки на різні періоди викликає потребу у накопичувальному принципі. Таким чином, визначення періодичного прибутку пов'язано із відповідністю, тоді як більш об'єктивним є прибуток всього циклу існування.

Прибуток, в залежності від дати, може вимірюватись на початку обраного періоду чи наприкінці того ж періоду. Отже, можливо виділити: очікуваний прибуток та фактичний прибуток [14, с.192-193]. Невпевненість

може бути пов'язана із концепціями прибутку, навіть якщо у фактичному прибутку готівкові потоки за період уже відомі. Це відбувається у зв'язку з тим, що навіть у фактичному прибутку є потреба в оцінці майбутніх потоків готівки з тим, щоб оцінити активи, пасиви, витрати та надходження.

У П(С)БО 17 «Податок на прибуток» фінансовий результат поділяється на: обліковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період; податковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період.

Відповідно до класифікаційної ознаки прибутку залежно від виду обліку, в яких визначається прибуток він поділяється:

Прибуток для цілей оподаткування – це прибуток, сформований підприємством, відповідно до вимог діючого податкового законодавства і інформація про нього необхідна для фіскальних органів.

Прибуток визначений за даними фінансового обліку – це результат діяльності підприємства, відповідно до вимог чинного законодавства з бухгалтерського обліку. Прибуток у фінансовому обліку визначається з метою формування бухгалтерської звітності і є показником необхідним для зовнішніх користувачів при прийнятті ними обґрунтованих рішень.

Прибуток для потреб управління – це позитивний результат діяльності підприємства (центру прибутку) між доходами і витратами, сформованими і визнаними в обліку відповідно до положень, встановлених підприємством самостійно. Даний результат може формуватися як в цілому по підприємству, так і по його структурних підрозділах. Прибуток для потреб управління необхідний для внутрішніх користувачів інформації та для обґрунтованого прийняття управлінських рішень. Отже, концепція прибутку стає центральною у бухгалтерському обліку, менеджменті та оподаткуванні.

Аналізуючи економічну літературу, слід звернути увагу на те, що багато авторів в своїх наукових працях розглядають класифікацію саме прибутку підприємства, а не фінансового результату загалом. Розкриття економічної

сутності прибутку можливе завдяки наведенню класифікаційних ознак досліджуваного об'єкта, як методологічної основи формування інформації для менеджерів та відображення її в обліку з метою ефективного управління діяльністю підприємства. Найбільш узагальнена класифікація видів прибутку наведена в табл. 1.4 [15, с.16-17]

Таблиця 1.4

Класифікація прибутку підприємства

№ з/п	Класифікаційна ознака прибутку	Види прибутку за відповідними ознаками
1	2	3
1	За характером відображення в обліку	- бухгалтерський прибуток - економічний прибуток
2	За основними видами господарських операцій підприємства	- прибуток від реалізації продукції - прибуток від іншої операційної діяльності
3	За основними видами діяльності підприємства	- прибуток від операційної діяльності - прибуток від фінансової діяльності - прибуток від інвестиційної діяльності
4	За складом елементів, що формують прибуток	- маржинальний прибуток - валовий прибуток - чистий прибуток
5	Залежно від методики оцінки (інфляційного «очищення»)	- прибуток не скоригований на вплив інфляції (номінальний прибуток) - прибуток скоригований на вплив інфляції (реальний прибуток)
6	Залежно від розміру	- мінімальний прибуток - нормальний прибуток - необхідний прибуток - максимальний прибуток
7	За ступенем використання	- нерозподілений прибуток - розподілений прибуток
8	Залежно від рівня формування	- прибуток групи підприємств; - прибуток суб'єкта господарювання, що входить в групу підприємств; - прибуток структурного підрозділу.
9	Залежно від періоду формування	- прибуток попереднього періоду - прибуток звітнього періоду - прибуток планового періоду
10	Залежно від цільового використання	- реінвестований прибуток - спожитий прибуток

1	2	3
11	Залежно від періоду часу	- прибуток всього циклу існування - періодичний прибуток
12	Залежно від дати вимірювання	- очікуваний прибуток - фактичний прибуток
13	Залежно від характеру оподатковування прибутку	- прибуток, що оподатковується - прибуток, що не підлягає оподатковуванню
14	Залежно від впливу на величину прибутку ризиків в господарській діяльності	- прибуток не скоригований на величину наслідків ризиків в господарській діяльності - прибуток скоригований на величину наслідків ризиків в господарській діяльності.

Джерело: складено автором.

Використання запропонованої класифікації, розробленої з врахуванням інтересів користувачів, дозволить: на теоретичному рівні – удосконалити методологічні засади бухгалтерського обліку та контролю через підходи до визнання та оцінки, на практичному рівні – побудувати на підприємстві відповідну систему аналітичного обліку, яка стане надійним обліковим забезпеченням для проведення аналізу та контролю операцій з формування та розподілу прибутку, а також для здійснення управління.

Отже, узагальнюючи всі розглянуті визначення, слід зазначити, що **фінансовий результат діяльності підприємства** – це підсумкова категорія результативності господарської діяльності, яка відображає величину економічних вигод, отриманих (утрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена в абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства.

Проведений аналіз категоріального апарату в економічній теорії, фінансах, менеджменті, бухгалтерському обліку свідчить, що підходи до розуміння категорії «фінансові результати» залежить від багатьох факторів, а саме: 1) суспільно-політичного устрою країни; 2) предмета та рівня розвитку науки; 3) положень нормативноправових документів певного історичного етапу країни.

Але не дивлячись на розбіжності в тлумаченні терміну «фінансові результати» в кожній його інтерпретації прослідковується одна спільна думка – результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником від їх порівняння є прибуток (або збиток, або нульовий результат). На рис. 1.1 наведено економічну характеристику фінансового результату та підходи до його розуміння, які виділено при проведенні даного дослідження.

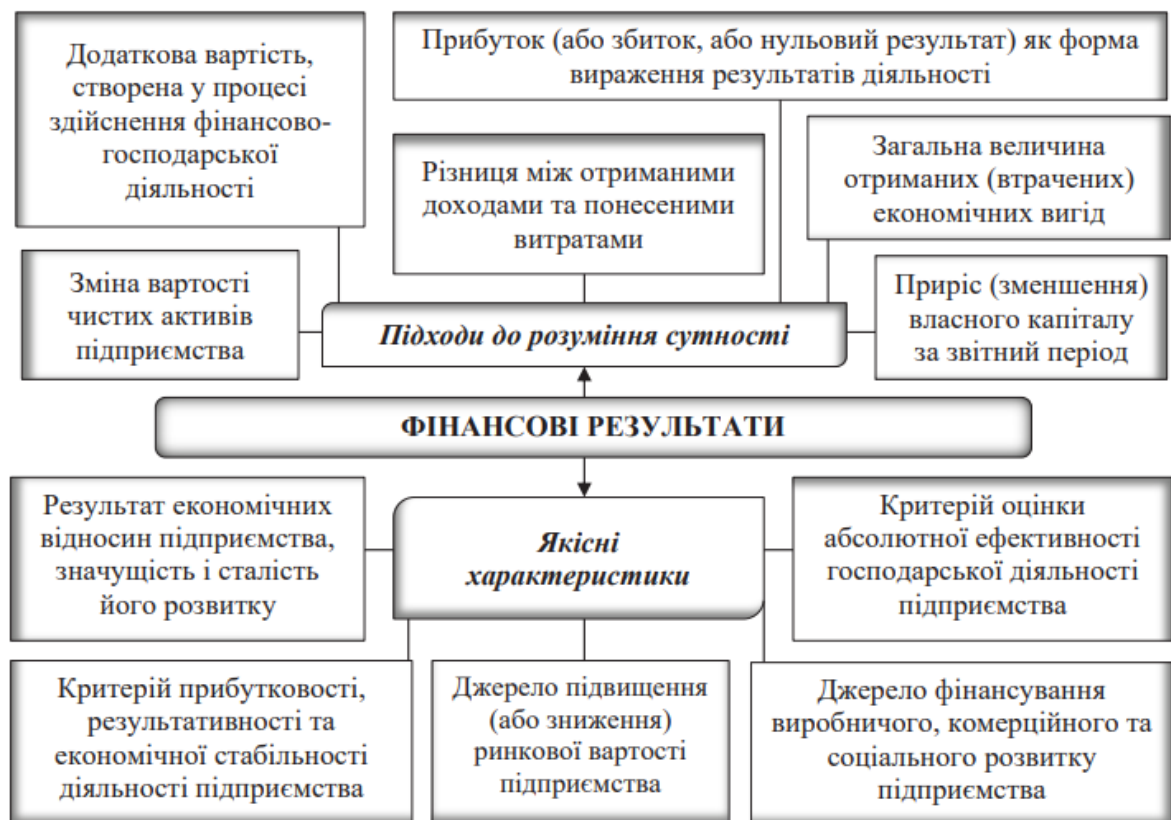

Рис. 1.1. Якісні характеристики фінансових результатів та сучасні підходи до тлумачення їх сутності.

Джерело: побудовано автором за результатами проведеного дослідження

Формування фінансових результатів є невід’ємною частиною загальної системи господарювання, яка пов’язана з прийняттям рішень щодо отримання саме позитивного результату у вигляді прибутку. Ефективне формування фінансових результатів являє собою такий варіант прийняття рішень щодо генерування доходів та оптимізації витрат, який даватиме можливість підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому. У наступному підрозділі розглянемо порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства.

1.2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, щоб досягти потрібного їх розміру, реалізувати всі резерви, за рахунок фінансової, операційної та інвестиційної діяльності. Тому, слід розглянути підходи щодо формування фінансових результатів (табл. 1). Згідно міжнародних стандартів фінансової звітності, за методом «витрати-випуск» фінансовий результат визначається співвідношенням витрат та доходів від реалізації. Витрати обліковуються лише за елементами, що дає змогу визначити в бухгалтерському обліку новостворену вартість і фінансовий результат. Зазначимо, що чистий результат за рік повинен бути тотожним для розрахунку за кожним з варіантів. Представлені варіанти вважають взаємодоповнюваними.

Таблиця 1.5

Підходи щодо формування фінансових результатів

База підходу	Характеристика підходу
Міжнародні стандарти фінансової звітності	Для визначення фінансового результату рекомендують застосовувати метод «витрати-випуск». В обліковій практиці зарубіжних країн використовують два варіанти цього методу: <ul style="list-style-type: none"> – передбачається визначення фінансового результату звітного періоду як різниці між доходами від реалізації і витратами періоду; – фінансовий результат обчислюється як різниця між вартістю чистих активів на кінець і початок періоду з виключенням внесків капіталу і вилучень
Національні стандарти України	Передбачено формування фінансових результатів за двома системами залежно від побудови фінансового обліку: <ul style="list-style-type: none"> – передбачає зіставлення доходів із витратами, та вартістю розподілу адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат; – фінансовий результат обчислюється як різниця між доходами підприємства та витратами, які акумулюють у звіті про фінансові результати згідно з їхніми характером (за елементами).

У вітчизняній практиці алгоритм визначення фінансових результатів для середніх і великих підприємств передбачено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], для малих підприємств фінансові результати діяльності розраховують відповідно до методики, наведеної П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства» [16].

Отже, формування фінансових результатів можна розглядати як частину загальної системи господарювання, що пов'язана із прийняттям рішень щодо забезпечення необхідного їх розміру на рівні суб'єкта господарювання для досягнення тактичних та оперативних цілей.

Визначимо сутність формування фінансового результату відповідно до НП(С)БО 1, розглянувши окремі статті форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;

– валовий прибуток – різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

– прибуток (збиток) від операційної діяльності, визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних, витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;

– прибуток (збиток) до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків);

– чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування [1].

Розмір та характер прибутків і збитків за кожний період діяльності підприємства є найважливішими підсумковими показниками їх роботи, тому при їх визначенні слід користуватися, на нашу думку, логічною схемою (рис. 1.2).

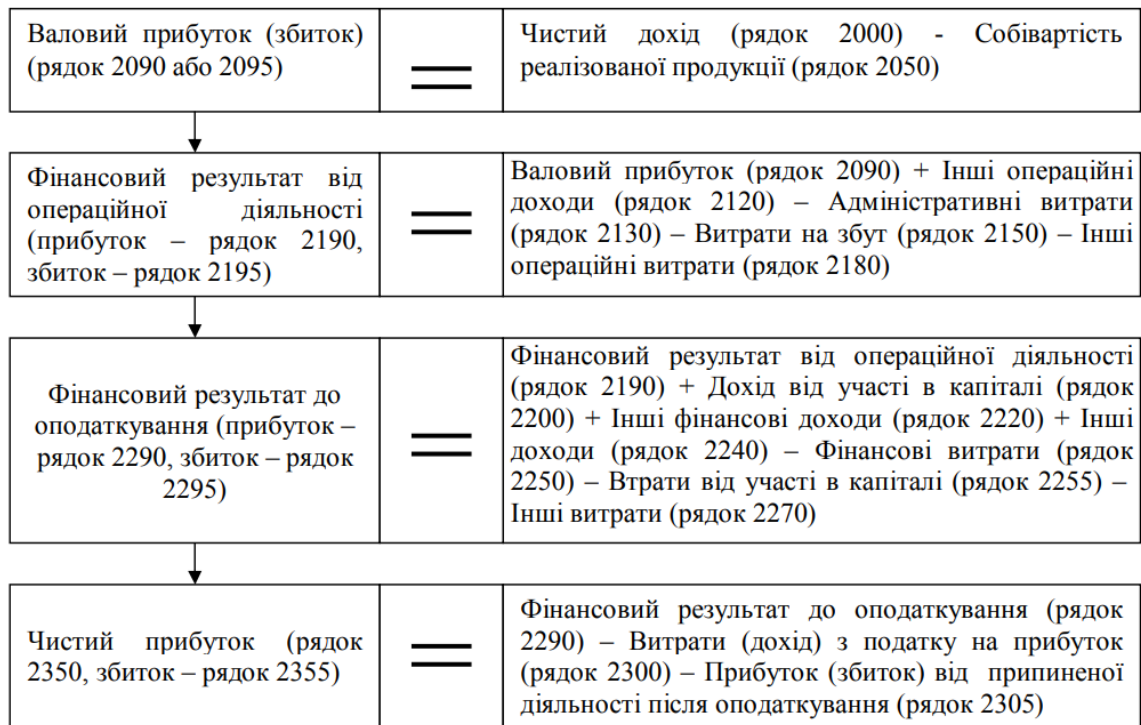

Рис. 1.2. Алгоритм визначення фінансового результату підприємства

Джерело: складено автором.

Таким чином, можна стверджувати, що фінансовий результат є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його діяльності. Інформація про фінансовий результат відображається у фінансових звітах підприємства та є загальнодоступною інформацією для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства та є головним джерелом інформації для потенційних партнерів.

1.3. Методичні підходи до оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства

За умови розвитку ринкових відносин великого значення набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств. Вчасний та об'єктивний аналіз фінансових результатів сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, його інвестиційній привабливості та діловій

активності, найбільш раціональному та ефективному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, усуненню зайвих, економічно невиправданих витрат. Достовірна інформація про отримані результати фінансового аналізу необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень, що в свою чергу призведе до досягнення значної економічної ефективності виробництва та рентабельності продукції. Правильно обраний підхід до аналізу фінансових результатів потрібен для їх планування й прогнозування в майбутньому періоді.

Разом з тим величина фінансового результату визначає можливість подальшого розвитку та створює запаси фінансової стійкості, яка дає змогу підприємству оперативно реагувати на зміни у ринковій кон'юнктурі, саме тому актуальним є відпрацьовування методичних питань аналізу фінансових результатів.

Метод аналізу фінансових результатів – це прийом, підхід, спосіб вивчення фінансових результатів в їх динаміці і статиці. Методика аналізу фінансових результатів – це алгоритм, послідовність виконання методів. Інструменти аналізу дозволяють встановити й оцінити загальний фінансовий стан підприємства шляхом визначення системи послідовності проведення розрахунків фінансових результатів.

Головними завданнями аналізу фінансових результатів підприємства є:

- 1) систематичний контроль за виконанням планів прибутку;
- 2) виявлення факторів впливу на формування прибутку та розрахунки їхнього впливу;
- 3) вивчення напрямків і тенденцій розподілу прибутку;
- 4) виявлення резервів збільшення прибутку;
- 5) розробка заходів для використання виявлених резервів [31].

Основним інформаційним джерелом для аналізу формування, динаміки та структури показників фінансових результатів за видами діяльності є форма № 2 «Звіт про фінансові результати».

Для аналізу фінансових результатів Лісничка Т. В. запропонувала використати таку технологію фінансового аналізу дохідності підприємства, яка наведена у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

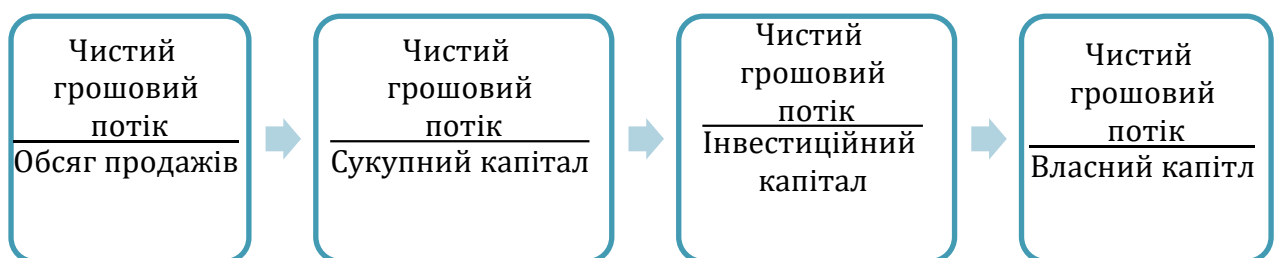
Методика аналізу фінансових результатів підприємства

Етапи	Інструментарій	Отримані результати
Аналіз основних показників ефективності фінансової сфери	Коефіцієнтний метод, порівняльний метод, методи горизонтального та вертикального порівняльного аналізу	Стан фінансової діяльності та фінансові можливості підприємства
Аналіз основних показників виробничої сфери		Ступінь придатності основних виробничих засобів, рівень використання основних засобів та матеріалів у дохідності підприємства
Аналіз основних показників розвитку підприємства		Стан виробництва та фінансових результатів; визначення перспектив для розвитку та закріплення позицій на ринку
Аналіз собівартості за елементами операційних витрат	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Зміна за період величини витрат на виробництво, які входять у собівартість продукції
Аналіз структури бухгалтерського балансу	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Величина змін, які відбулися за аналізований період та визначення наслідків
Аналіз фінансового стану підприємства	Коефіцієнтний метод, горизонтальний порівняльний аналіз	Рівень фінансових результатів, які зумовлюють можливості підприємства
Аналіз витрат від браку	Метод відносних різниць	Рівень понесених витрат від браку на виробництв
Аналіз рентабельності продукції	Метод базисних підстановок	Оцінка ефективності та раціональності використання вкладених коштів
Побудова економіко-математичних моделей		
Побудова лінійної багатофакторної регресійної економіко-математичної моделі	Методи кореляційного та регресійного аналізу	Виявлення загальних закономірностей, зв'язків та залежності між чистим прибутком та впливаючих на нього факторів
Формування висновків про загальний стан підприємства, виділення найвагоміших показників впливу на прибутки та доцільність прийняття відповідних управлінських рішень		

Ця методика включає чотири етапи та відповідні підетапи. Вона заснована на застосуванні коефіцієнтного, порівняльного методу, методів горизонтального та вертикального порівняльного аналізу, методу відносних різниць, методу базисних підстановок, а також методів кореляційного та регресійного аналізу. У ній відображаються одразу інструменти, які використалися на кожному етапі (підетапі) аналізу, і результати, які будуть отримані після цього. Ця технологія аналізу дозволяє підприємству отримати результати, за якими керівництво підприємства зможе зробити висновки для прийняття ефективних управлінських рішень [11].

Окрім традиційних математико-статистичних методів дослідження фінансових результатів Яріш П. М. і Касьянова Ю. В. у своїй науковій роботі виділяють економічні методи, методи економічної кібернетики й оптимального програмування, методи дослідження операцій і теорії прийняття рішень. Для глибокої оцінки фінансових результатів і точнішого обґрунтування рекомендацій для покращення роботи підприємства також використовується СVP-аналіз і концепція фінансового важеля [14]. Однак згідно з їх дослідженням, не всі з перерахованих методів можуть знайти безпосереднє застосування в рамках фінансового аналізу, оскільки для ефективного проведення аналізу треба спиратися тільки на основні фінансові інструменти.

Досить актуальна та цікава інформація щодо методичних підходів аналізу фінансових результатів присутня у роботі Чмутової В. П. Наукова новизна дослідження в її роботі базується на використанні нової методики розрахунку рентабельності. Вона пропонує формувати фінансові показники діяльності підприємства на основі розрахунку рівня рентабельності за чистим грошовим потоком [12]:

На думку Чмутової В. П., доцільно використовувати величину чистого грошового потоку для розрахунку показників рентабельності, оскільки величина

чистого прибутку, яка вказана в звітності, не відображає реальної суми коштів, якими може розпоряджатися підприємство, через визнання доходів і витрат незалежно від того, отримані або сплачені відповідні грошові суми [24].

Мочаліна З. М. і Поспелов О. В. побудували свій алгоритм проведення аналізу фінансових результатів, в основі якого лежить структурно-динамічний аналіз у поєднанні з факторним аналізом, оцінкою коефіцієнтів, аналізом показників рентабельності й інтегральним аналізом на кінцевому етапі (рисунок 1.3). За даним алгоритмом у підрозділі 2.3 буде проведений аналіз фінансових результатів досліджуваного підприємства.

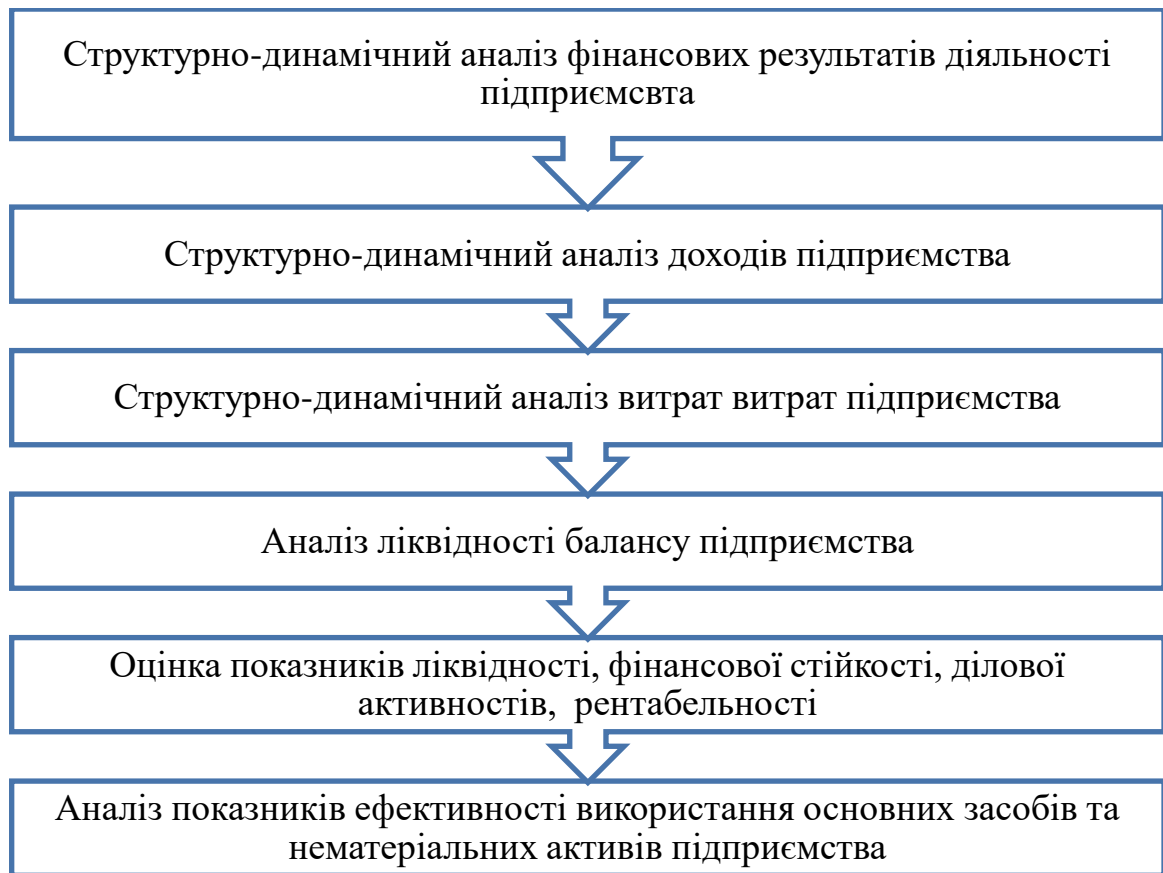

Рис. 1.3. Алгоритм проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства [24].

Вони акцентували увагу на тому, що аналіз фінансових результатів слід проводити, дотримуючись логіку руху від загального до приватного, а далі до визначення впливу приватного на загальне. Інакше кажучи, спочатку аналізуються узагальнюючі показники фінансових результатів за видами їх діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна) в їх динаміці, потім вивчається

їх структура, визначається зміна в аналізованому періоді щодо базисного періоду або до бізнес-плану; виявляються фактори, дія яких призвела до змін.

Згідно з дослідженням Лазаревої А. С., в економічному аналізі фінансових результатів слід будувати і використовувати економіко-математичні моделі за допомогою кореляційно-регресійного методу. Значна перевага даного методу полягає у наочності відображення динаміки і змін показників, які аналізуються. Крім того, є можливість визначити прогнозовані величини у майбутньому періоді. Однак слід зазначити, що не всі явища і процеси можна формалізувати для включення в математичну модель. Крім того, варто зауважити, що жодна модель не дає абсолютно точної характеристики досліджуваних економічних процесів [5].

Ще оду групу проблем становить пошук оптимальних прийомів щодо застосування даних методик, оскільки вони мають як свої переваги, так і недоліки таблиця 1.7.

Таблиця 1.7

Характеристика основних прийомів аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

Назва	Сутність	Переваги	Недоліки
Горизонтальний аналіз	полягає у порівнянні кожної позиції поточної звітності з минулим періодом	дозволяє одержати найбільш загальне уявлення про якісні зміни, які мали місце, у структурі коштів і їх джерел, а також динаміці цих змін, дані прийоми використовуються практично в усіх методиках	не містять механізму порівняння окремих варіантів економічних рішень і не передбачають взаємозамінюваності різних ресурсів, через що унеможливується вибір оптимального варіанту розвитку економічної системи; обмежене рахування інфляції
Вертикальний аналіз	забезпечує визначення структури фінансових показників з виявленням впливу кожної позиції звітності на показник загалом	дозволяє одержати найбільш загальне уявлення про якісні зміни, які мали місце, у структурі коштів і їх джерел, а також динаміці цих змін, дані прийоми використовуються практично в усіх методиках	не містять механізму порівняння окремих варіантів економічних рішень і не передбачають взаємозамінюваності різних ресурсів, через що унеможливується вибір оптимального варіанту розвитку економічної системи; обмежене врахування інфляції

Трендовий аналіз	полягає в порівнянні кожної позиції звітності з минулими періодами і виявлення тренду, тобто основної тенденції динаміки показника, яка є вільною від випадкових впливів індивідуальних особливостей окремих періодів	дозволяє простежити за показниками тенденцію розвитку, зробити прогноз на перспективу	складність вибору моделі; трудомісткість; проблеми інтерпретації інформації та формування системи аналізованих показників; неточність даних за нестабільного ринкового середовища (найчастіше тренд короткостроковий)
Метод фінансових коефіцієнтів	полягає в розрахунку числових відношень показників різних форм звітності, визначенні взаємозв'язку між ними. Фінансові коефіцієнти є вихідною базою для факторного аналізу фінансового стану підприємства	простота обчислення величин; логіка відбору показників, правильність їх інтерпретації; використання коефіцієнтів у просторово-часовому аспекті, тобто дає можливість швидко у відносних величинах здійснювати як експрес-, так і комплексну діагностику	трудомісткість; відсутність нормативних значень ряду коефіцієнтів; ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку змінюються у часі; не завжди значення коефіцієнтів відбивають реалії національного господарства; окремі методики мають застарілі назви форм звітності; рекомендовані методики направлені на ретроспективний аналіз; ототожнення різних напрямків оцінки фінансового стану
Порівняльний аналіз	це внутрішній аналіз показників звітності підприємства, дочірніх підприємств, підрозділів, цехів, а також порівняння показників даного підприємства з відповідними показниками конкурентів, з нормативними чи середньогалузевими даними	гнучкий, динамічний, є основою комплексної оцінки показників фінансово-господарської діяльності	трудомісткий; можливий при наявності доступної, повної і достовірної інформації; важко використовувати з урахуванням фактору часу; ототожнення різних напрямків оцінки фінансового стану; для того щоб за результатами порівняння можна було зробити правильні висновки, необхідно забезпечити відповідність показників та їх однорідність за календарними строками, методами оцінки, умовами роботи, інфляційними процесами

Факторний аналіз	дає змогу виявити вплив окремих факторів на показники за допомогою детермінованих чи стохастичних прийомів дослідження	дає змогу наочно побачити рівень фінансового стану на підприємствах протягом кожного звітного періоду і простежити тенденцію його зміни шляхом визначення ключових факторів впливу на основні показники	трудомісткий; не завжди можна обмежити кількість показників та факторів для аналізу; залежно від моделі результати можуть відрізнитись; ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку змінюються у часі;
-------------------------	--	---	--

Використання того чи іншого методичного підходу, об'єктивність отриманих даних залежать від ряду зовнішніх і внутрішніх факторів. Серед основних факторів, які чинять вплив на їх застосування варто відзначити національні відмінності у стані економічного розвитку (стійкості економічної системи), стабільності законодавства, можливостях інтерпретації даних, нормативах для порівняння у процесі аналізу, необхідності доповнення неформалізованих методів формалізованими тощо.

Не зважаючи на те, що усі прийоми мають значну кількість недоліків, проте серед основних варто відзначити те, що при проведенні аналізу фінансового стану українські підприємства стикаються з проблемою, пов'язаною з нестабільністю економіки.

У зв'язку з нестабільністю національної валюти, в умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників, розрахованих на певний час, повністю втрачають свою цінність для аналізу, тобто в результаті проведення аналізу не можна стверджувати про його достовірність та актуальність.

Таким чином, розглянувши і проаналізувавши методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств, запропонованих різними авторами, можна стверджувати, що не існує єдиних методичних підходів щодо аналізу фінансових результатів.

Складність і різноманітність методик залежить від рівня управління: чим нижчий за ієрархією рівень управління, тим більш спрощені проблеми та методики аналізу, і навпаки, чим вищий рівень управління, тим складніші

виникають проблеми, які відповідно, потребують застосування найбільш досконалої методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств.

Правильно обрана методика аналізу фінансових результатів може стати основою для отримання достовірних показників, а значить, максимально ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Використання даних періодичної бухгалтерської звітності у сукупності з множинністю параметрів аналізу фінансових результатів не дають значущого ефекту в оперативному ухваленні рішень у складній реальній ситуації, тому оцінювання фінансових результатів потребує попереднього вибору обмеженого набору основних, найбільш значущих і не суперечних один одному параметрів, що дадуть можливість своєчасного виявлення певних резервів зростання ефективності діяльності суб'єкта господарювання. У Додатку А згрупована система показників оцінювання фінансових результатів підприємства.

Підвищення фінансових результатів підприємства проявляється насамперед в швидкості обороту його коштів, відображає ефективність роботи підприємства відносно величини авансованих ресурсів або відносно величини їх споживання в процесі виробництва.

Висновки до розділу 1

У сучасних умовах господарювання одним із найважливіших показників, що характеризують ефективність фінансової діяльності підприємства, є фінансовий результат: прибуток чи збиток. Основною метою діяльності підприємства в умовах глобальних економічних перетворень є одержання максимального прибутку за мінімальних витрат.

Головною метою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є отримання ним позитивного фінансового результату, що характеризується

сумою отриманого прибутку і рівнем рентабельності, у розмірі що задовольняє потреби власників. Найважливішим показником, який характеризує фінансовий результат діяльності підприємства, є прибуток.

Фінансові результати підприємства – це результат діяльності суб'єктів господарювання, що визначається як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку).

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, щоб досягти потрібного їх розміру, реалізувати всі резерви, за рахунок фінансової, операційної та інвестиційної діяльності.

Розглянули методичні підходи до оцінювання фінансових результатів підприємства і виділили окремі групи показників, які допоможуть нам оцінити стан підприємства, ефективність використання його засобів формування та використання прибутку підприємства: показники оцінки фінансової стійкості, показники ліквідності, показники рентабельності підприємства, показники оцінки ділової активності. Окремо проведемо вертикальний, горизонтальний, порівняльний та факторний аналіз.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЗУЛЬТАТІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»

2.1. Загальна характеристика функціонування підприємства

«Ніжинський жиркомбінат» – це мультикультурний завод, що був заснований у 1896 році у м. Ніжин Чернігівської області. Основними видами діяльності є: виробництво олії та тваринних жирів; виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. Є членом Асоціації «Укроліяпром», до якої входять найбільші олійно-жирові підприємства України.

Організаційна структура складається з таких підрозділів: адміністрація, служба безпеки, відділ охорони праці, бухгалтерія, матеріальний склад, відділ заготівлі сировини, відділ логістики та митного оформлення товарів та вантажів, лабораторія, паро-силове господарство, механічна майстерня, цех екстракції, олійно-пресова дільниця, відділення грануляції, сировинна дільниця, склад готової продукції, будівельна група, транспортна дільниця.

Середньооблікова чисельність облікового складу 222 особи персоналу. Кадрова програма, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації її працівників операційним потребам підприємства: проведення щорічних навчань з охорони праці, відвідування семінарів та прослуховування вебінарів для підвищення кваліфікації працівників, а також постійне відвідування семінарів, конференцій, що проводяться органами державної влади.

ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» розташований близько до сировинної зони і має пряме автомобільне та залізничне сполучення з усіма регіонами України, де культивуються олійні культури, а також зі споживачами продукції як в Україні, так і за кордоном.

Виробничі потужності олійно-пресової дільниці складає 450 т/добу за насінням соняшнику, цеху екстракції 1 200 т/добу за насінням соняшнику. На території підприємства є сертифікована лабораторія для всіх видів аналізів олії: соняшnikової, лляної, ріпакової, соєвої; усіх видів макухи; оліфи, лаків та фарб.

Дохід, отриманий Товариством у 2021 році від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) складає 287682 тис. грн. Обсяги виробництва у 2021 році складають: олія соняшnikова нерафінована 924 тон на 12 574 тис. грн.; шрот соняшnikовий 1 526 тон на 7 742 тис. грн.; гранули/брикети з лушпиння соняшnikу 3 865 тон на 3 251 тис. грн.; послуги переробки давальницького насіння соняшnikу: перероблено 68 121 тон на 54600 тис. грн.

Ступінь використання обладнання – 98%, амортизаційні відрахування здійснюються за прямолінійним методом.

Спостерігаються такі ризики як: ринковий ризик, майновий ризик (втрати майна), екологічний ризик, комерційний ризик. Попит на продукцію стабільний, адже олія є харчовим продуктом першої необхідності.

Товариство використовує оптові канали збуту. Методи продажів, які використовує Товариство, будуються на принципах обов'язковості продажів та орієнтуються на особисту зацікавленість покупця продукції для власних комерційних потреб.

Товариство має більше ніж 170 конкурентів, основні з них промислова група "Кернел", промислова група BUNGE, промислова група "Віолія", МХП, ОЕЗ "Градоля", компанія "Оліяр" та ТОВ "Олсідс Блек Сі".

Основними постачальниками олійної сировини у 2021 році були ТОВ "Агрофірма "Прилуцька", ТОВ "Транс Торг Ічня", ТОВ "Інвестиційна Компанія "Енергоперспектива", ФГ "Воєнвід", СФГ "Лан", ПП "Агрофірма Кладьківка", ТОВ "Агродмитрівське".

Більшість експортних поставок здійснюється в Литву, Естонію, Польщу.

Основною перспективою подальшого розвитку ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» є розширення масштабів виробництва та нарощування обсягів продукції, що виробляється. Отже, протягом 2020-2021 років Товариство

проведе значну за своїм характером модернізацію основних засобів, яке включає перебудування, капітальний ремонт більшості споруд та будівель, придбання нового обладнання, внесення змін у розміщення потужностей, які задіяні на кожному етапі виробництва олійної продукції. Орієнтовний розмір видатків, які планується зробити, складає близько 223 млн. грн. Необхідні кошти планується залучити за рахунок залучених кредитних коштів, обігових коштів, які будуть отримані у процесі господарської діяльності Товариства, коштів, залучених від розміщення акцій додаткової емісії. Після модернізації Товариство досягне виробничої потужності 1 200 тон/на добу.

Найбільш суттєвими проблемами, які негативно впливають на діяльність Товариства є:

- економічна та політична нестабільність;
- зміни у законодавстві та оподаткуванні;
- інфляційні процеси в економіці України;
- зміни процентних ставок за кредитами;
- зростання цін на обладнання, енергоносії та матеріали.

Крім власних коштів Товариство для здійснення господарської діяльності використовує позикові кошти: довгостроковий Кредит в банку АБ "УКРГАЗБАНК" та поворотну фінансову допомогу.

На кінець року сума робочого капіталу має від'ємне значення -145633 тис. грн., тобто, Товариство на кінець року не має в розпорядженні достатню суму робочого капіталу (власних оборотних коштів), для того, щоб повністю сплатити власні поточні борги.

За 2021 рік діяльність Товариства збиткова. Фінансовий результат до оподаткування є від'ємним та складає 36765 тис. грн., у порівнянні з 2020 роком, коли збиток склав 59897 тис. грн. фінансовий результат Товариства покращився. Чистий дохід від реалізації продукції 287682 тис. грн., збільшення проти 2020 року склало усього 21,8%. Причиною цього стало тимчасове зупинення виробництва для проведення будівельних та монтажних робіт необхідних для з'єднання нового обладнання котельної та цеху

екстракції з існуючим технологічним процесом у зв'язку з завершальною стадією реконструкції котельної та будівництва цеху екстракції.

24 березня 2020 року відбулися річні загальні збори ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат». На річних загальних зборах було прийняте рішення про збільшення розміру статутного капіталу Товариства до 9 000 000,00 грн. шляхом розміщення додаткових простих іменних акцій існуючою номінальною вартістю однієї акції 0,25 грн. без здійснення публічної пропозиції за рахунок додаткових внесків шляхом додаткової емісії 27 401 680 простих іменних акцій номінальною вартістю однієї акції 0,25 грн. на загальну номінальну суму 6 850 420,00 гривень.

Ім'я ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» добре відомо усім міжнародним компаніям, працюючим на зерновому і олійному ринках України, як надійного, і сильного партнера, оскільки з року в рік комбінат закуповує насіння олійних культур по усій території України, а також Білорусії, Казахстану. Продає свою продукцію таким відомим міжнародним компаніям, як Delta Wilmar, Tegra Ukraine, Glenkore Ukraine, Bunge Ukraine, Unilever и многим другим та багатьом іншим [34].

2.2. Аналіз господарської діяльності підприємства

Аналіз господарської діяльності підприємства розпочнемо з оцінки матеріально-виробничої база підприємства та комплексного використання ресурсів за допомогою техніко-економічних показників. Ці показники використовуються для планування та аналізу організації виробництва, використання основних і оборотних фондів, трудових ресурсів і т. д.

Проаналізуємо динаміку техніко-економічних показників ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.

Техніко-економічні показники
ПРАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Середньорічна вартість активів, тис. грн	168960	227290	260248	58331	32958	34,5	14,5
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	54721	123044	176018	68323	52974	124,9	43,1
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	78739	77817	82808	-922	4991	-1,2	6,4
Середньорічна вартість нематеріальних активів, тис. грн	37	52	65	15	13	39,2	25,2
Середньооблікова чисельність працюючих, тис. осіб	206	238	222	32	-16	15,5	-6,7
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг), тис. грн	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,2	21,8
Собівартість реалізованої продукції (послуг), тис. грн	386588	246220	268380	-140368	22160	-36,3	9,0
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	36863	-10089	19302	-46952	29391	-127,4	291,3
Адміністративні витрати тис. грн	7249	7631	10050	382	2419	5,3	31,7
Витрати на збут, тис. грн	16297	13919	10634	-2378	-3285	-14,6	-23,6
Інші операційні витрати, тис. грн	67902	24688	10001	-43214	-14687	-63,6	-59,5
Фінансові результати від операційної діяльності, тис. грн	13597	-35900	-8602	-49497	27298	-364,0	76,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	7684	-59897	-36765	-67581	23132	-879,5	38,6
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	5495	-59897	-36765	-65392	23132	-1190,0	38,6
Рентабельність продукції, %	7,71	-3,45	6,45	-11	10	-	-
Продуктивність праці, тис. грн. /особу.	2055,59	992,15	1295,86	-1063	304	-51,7	30,6

1	2	3	4	5	6	7	8
Віддача основних засобів, грн./грн.	7,74	1,92	1,63	-6	-0,3	-75,2	-14,8
Місткість основних засобів, грн./грн.	0,13	0,52	0,61	0,4	0,1	303,2	17,4
Озброєність праці, грн./особу.	265,64	516,99	792,87	251	276	94,6	53,4
Матеріаломісткість, грн./грн.	0,64	0,79	0,17	0,1	-1	23,0	-78,7
Матеріаловіддача, грн./грн.	1,56	1,26	5,92	-0,3	5	-18,7	368,4
Оборотність оборотних коштів, рази	5,38	3,03	3,47	-2	0,4	-43,6	14,5
Тривалість обороту оборотних коштів, дні	66,94	118,64	103,62	52	-15	77,2	-12,7
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-59	28	-	-
Рентабельність оборотних активів, %	6,98	-76,97	-44,40	-84	33	-	-

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

На основі розрахунків, проведених у таблиці 2.1 можна зробити такі висновки: середньорічна вартість активів підприємства збільшилася, на 2021 рік вона складає 260248 тис. грн, у 2019 році вона становила 168960 тис. грн. Власний капітал підприємства за досліджуваний період від'ємний і свідчить про те, що підприємство фінансується за рахунок позикових коштів. Середньорічна вартість основних засобів та оборотних активів мають тенденцію до зростання, що свідчить про те, що підприємство розширює свої можливості.

Аналізуючи фінансові результати, ми спостерігаємо зменшення чистого доходу та валового прибутку у 2020 році, що пов'язано із тимчасовим зупиненням виробництва для проведення будівельних та монтажних робіт. На 2021 рік підприємство отримало чистого доходу на суму 287682 тис. грн та валового прибутку на 19302 тис. грн. Собівартість у 2020 році скоротилася на 140368 тис. грн (36,3%), що також пов'язано з тимчасовим зупиненням виробництва, на 2021 рік собівартість становила 268380 тис. грн.

Фінансові результати від операційної діяльності та звичайної діяльності до оподаткування також зменшилися у 2020 році на 364% та 879,5% відповідно, у 2021 році підприємство отримало збиток від операційної

діяльності у розмірі -8602 тис. грн та збиток від звичайної діяльності до оподаткування у розмірі -36765 тис. грн. Зниження вище наведених показників привело до чистого збитку у розмірі -59897 тис. грн на 2020 рік, приріст на 2021 рік склав 38,6%, але діяльність підприємства залишається збитковою.

Рентабельність продукції на 2020 рік була -3,45% через валовий збиток у цьому році, але на 2021 рік вона зросла до 6,45%. Продуктивність праці у 2021 році вказує на те, що 1295,9 тис. грн. продукції виробив 1 працівник підприємства. Віддача основних засобів за досліджуваний період зменшилася з 7,74 грн./грн. до 1,63 грн./грн, що є негативним явищем. Озброєність праці зросла з 265,64 грн./особу. до 792,87 грн./особу., що є позитивним явищем, адже показує оснащеність праці виробничими засобами. Матеріаломісткість знизилася з 0,64 грн./грн. до 0,17 грн./грн., тобто стільки матеріальних ресурсів припадає на вироблену продукцію. Матеріаловіддача обернений показник матеріаломісткості, тобто вона навпаки збільшилася з 1,56 грн./грн виробленої продукції припадає на матеріальні ресурси до 5,62 грн./грн.

Показники рентабельності основних засобів та оборотних активів у 2021 році мають негативне значення, а саме -20,89% та -44,4% відповідно, за рахунок чистого збитку отриманого у цей рік.

Стабільність майнового підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна, а також причини їх зміни.

Розглянемо динаміку та структуру активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр. у табл. 2.2.

З таблиці 2.2 видно, що на 2021 рік на підприємстві було 294105 тис. грн активів, за період з 2019 року по 2020 рік сукупна вартість активів знизилася на 0,79%, але вже на 2021 рік зросла майже на 30% за рахунок значного приросту оборотних активів, що зросли на 73486 тис. грн (159,53%). В структурі активів на 2021 рік оборотних активів було 40,65%, а необоротних 59,22%, тобто більшу частину.

**Динаміка та структура активів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.**

Види активів	2019		2020		2021		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
1.Необоротні активи	118620	51,98	180326	79,65	174158	59,22	61706	-6168	52,02	-3,42
Незавершені капітальні інвестиції	51599	22,61	1156	0,51	1164	0,40	-50443	8	-97,76	0,69
Нематеріальні активи	34	0,01	69	0,03	60	0,02	35	-9	102,94	-13,04
Основні засоби	66987	29,36	179101	79,11	172934	58,80	112114	-6167	167,37	-3,44
2. Оборотні активи	109569	48,02	46065	20,35	119551	40,65	-63504	73486	-57,96	159,53
Активи - всього	228189	100,00	226391	100,00	294105	100,00	-1798	67714	-0,79	29,91

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Найбільшу часту необоротні активи в структурі усіх активів мали у 2019 році (48,02%), на наступний рік їх частка зменшилася майже вдвічі. Слід звернути увагу що у 2019 році незавершені капітальні інвестиції займали аж 22.61%, але на наступні роки їх частка не перевищує 1%.

Аналіз витрат підприємства проводять з метою виявлення основних напрямків найраціональнішого використання виробничих ресурсів, внутрішньовиробничих резервів зниження витрат. Розглянемо далі динаміку та структуру поточних витрат ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр.

Таблиця 2.3

**Динаміка та структура поточних витрат
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.**

Показники, тис. грн	2019		2020		2021		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Собівартість реалізованої продукції,	386588	79,9	246220	77,8	268 380	82	-140368	22 160	-36,3	9,0

Адміністративні витрати	7249	1,5	7631	2,4	10 050	3,1	382	2 419	5,3	31,7
Витрати на збут	16297	3,4	13919	4,4	10 634	3,2	-2378	-3 285	-14,6	-23,6
Інші операційні витрати	67902	14,0	24688	7,8	10 001	3,1	-43214	-14 687	-63,6	-59,5
Фінансові витрати	5912	1,2	23954	7,6	27 950	8,5	18042	3 996	305,2	16,7
Інші витрати	1	0,00	43	0,01	213	0,07	42	170	4200	395,3
Поточні витрати – разом	483949	100	316455	100	327228	100	-167494	10 773	-34,6	3,4

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Сукупні поточні витрати зменшилися у 2020 році на 34,6%, що пов'язано з тим, що обсяг виробництва скоротився, на 2021 рік витрати становили 327228 тис. грн. Собівартість займає найбільшу частку в структурі витрат, у 2021 році 82%, що більше ніж у минулі роки. У 2020 році порівняно із 2019 роком собівартість скоротилася на 36,3%, на 2021 рік ми спостерігаємо незначне її збільшення. Адміністративні витрати у дослідований період поступово зростають, на стан 2021 року вони склали 3,2%. Витрати на збут найбільшими були у 2019 році і склали 16297 тис. грн, на 2021 рік вони скоротилася до 10 634 тис. грн. Інші операційні витрати скоротилися із 67902 тис. грн до 10001 тис. грн, а от фінансові навпаки зросли від 5912 тис. грн до 27950 тис. грн., значний приріст припав на період 2019-2020 років і склав 305,2%. Значно зросли інші витрати, на 2019 рік вони біли 1 тис. грн, а вже на 2021 рік вони склали 213 тис. грн. Зміни в поточних витратах зумовлені зміною обсягів виробництва, підвищенням закупівельних цін на сировину, матеріали та інфляцією.

Значення аналізу доходів та витрат підприємства полягає в обґрунтуванні шляхів збільшення доходів та скорочення витрат підприємства.

За елементами операційних витрат можна визначити, до якого типу виробництва належить підприємство за переважанням використовуваних ресурсів (матеріало-, трудо- чи фондомістке). На основі аналізу та структури

визначають найактуальніші для підприємства напрямки зниження собівартості.

Розглянемо динаміку та структуру операційних витрат ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.

Сукупні операційні витрати за досліджуваний період значно скоротилися, у 2019 році їх вартість була 336083 тис. грн., а на 2021 рік вона складала 125019 тис. грн. У відсотковому значенні на 2020 рік витрати скоротилися на 24,3%, а на 2021 рік на 50,9%.

Таблиця 2.4

**Динаміка та структура операційних витрат
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.**

Показники	2019		2020		2021		Відхилення			
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
							2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Матеріальні витрат, тис. грн.	272172	81	186705	73,4	48 559	38,8	-85467	-138 146	-31,4	-74
Витрати на оплату праці, тис. грн.	17063	5,1	21894	8,6	28 380	22,7	4831	6 486	28,31	29,6
Амортизаційні відрахування тис. грн.	3115	0,9	7583	3	11 217	9	4468	3 634	143,4	47,9
Інші операційні витрати, тис. грн.	40294	12	33659	13,2	30 551	24,4	-6635	-3 108	-16,5	-9,23
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	3439	1	4671	1,8	6 312	5	1232	1 641	35,8	35,13
Операційні витрати – разом, тис. грн.	336083	100	254512	100	125019	100	-81571	-129 493	-24,3	-50,9

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Найбільшого зменшення зазнали матеріальні витрати, на 2019 рік їх частка в структурі сукупних операційних витрат складала 81%, а на 2021 рік

їх частка знизилася до 38,8%. Це свідчить про зменшення вартості витрачених матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів на виробництво продукції, робіт або послуг. Також незначного зменшення зазнали інші операційні витрати, вони скоротилися із 40294 тис. грн до 30551 тис. грн. Інші витрати збільшилися, особливо амортизація на 2020 рік, її збільшення склало 143,4% через збільшення основних засобів. Рівномірно збільшилися витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи.

Розглянемо динаміку та структуру основних засобів за групами на ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр. наведену у таблиці 2.5

Таблиця 2.5

**Динаміка та структура основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр.**

Групи основних засобів	2019		2020		2021		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2020	2021	2020	2021
							до 2019	до 2020	до 2019	до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Земельні ділянки	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	-
Будинки, споруди і передавальні пристрої	19864	29,65	68334	38,15	67792	39,20	48470	-542	244,01	-0,79
Машини та обладнання	32306	48,23	95894	53,54	90979	52,61	63588	-4915	196,83	-5,13
Транспортні засоби	247	0,37	980	0,55	949	0,55	733	-31	296,76	-3,16
Інші основні засоби	14570	21,75	13893	7,76	13214	7,64	-677	-679	-4,65	-4,89
Основні засоби - всього	66987	100	179101	100	172934	100	112114	-6167	167,37	-3,44

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

З таблиці 2.3 видно, що на підприємство розташоване на орендованих земельних ділянках. У період з 2019 року по 2020 рік підприємство значно збільшило кількість основних засобів, за цей період вони зросли на 112114 тис. грн, а саме на 167,37%, а вже на наступний рік основні засоби зменшилися на

6167 тис. грн (3,44%). Суттєве збільшення у 2019-2020 роки зумовлено тим, що підприємство придбало значну машин та обладнань, їх зріст склав 196,83%, та будинки, споруди і передавальні пристрої зросли на 244%. У 2021 році навпаки ми можемо спостерігати що кількість усіх груп основних засобів зменшився. Протягом трьох років ми можемо спостерігати, що найбільшу частку займають машини та обладнання (приблизно половина усіх основних засобів), потім будинки, споруди і передавальні пристрої. Слід звернути увагу, що у 2019 році спостерігалась значна кількість інших основних засобів і їх частка складала 21,75%.

Зобразимо структуру основних засобів підприємства за допомогою діаграми.

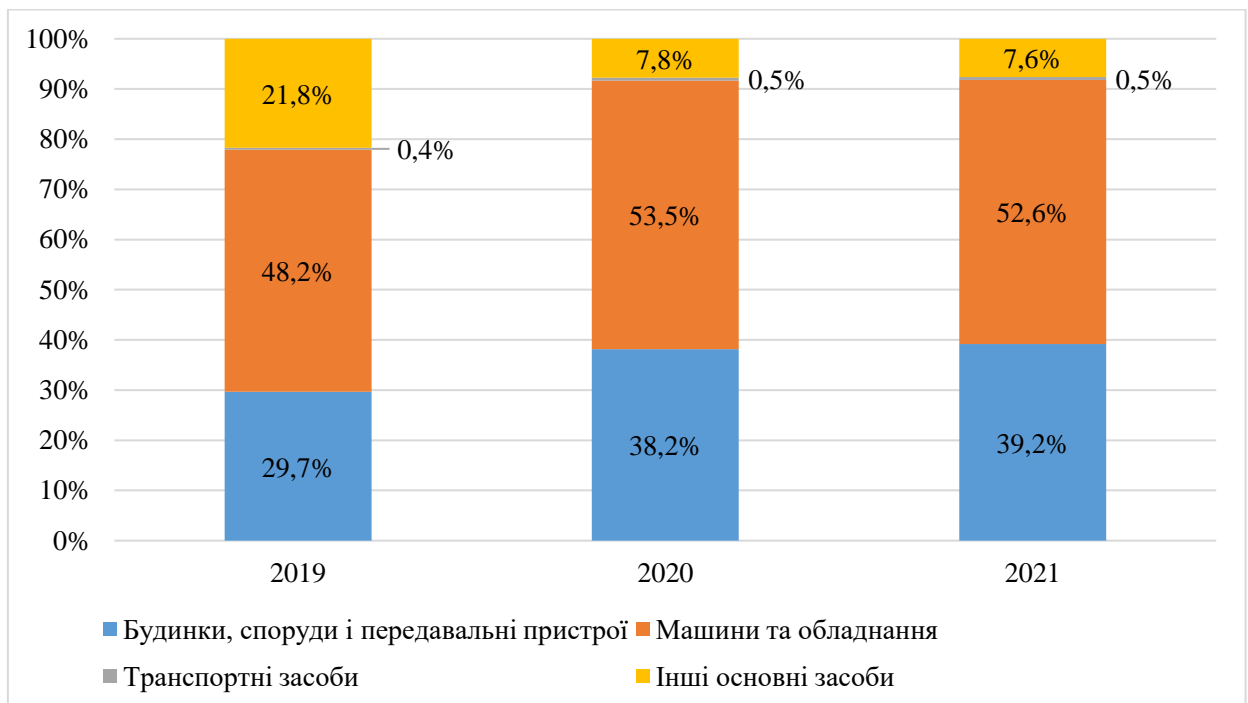

Рис. 2.1. Структура основних засобів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Джерело : побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Оновлення та ефективність використання основних засобів є важливим фактором розширення можливостей підприємства та підвищення результативності діяльності підприємства. Тому оцінка стану, оновлення та ефективності використання основних засобів мають вагомe значення для підприємства.

Проаналізуємо показники технічного стану основних засобів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Первісна вартість основних засобів зросла з 112602 тис. грн до 236825 тис. грн, значний приріст відбувся у 2020 році, основні засоби збільшилися на 119223 тис. грн (105,88%), це свідчить, що підприємство значно оновило основні засоби.

Знос основних засобів поступово зростає на 15-20% кожен рік. Так як відбулося збільшення первісної вартості то зросла й залишкова вартість, у 2020 році зріст становив 112114 тис. грн (167,37%), а на 2021 рік вона скоротилася на 6167 тис. грн (3,44%).

Таблиця 2.6

**Показники технічного стану основних засобів на
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	112602	231825	236654	119223	4829	105,88	2,08
Знос основних засобів, тис.грн.	45615	52724	63720	7109	10996	15,58	20,86
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	66987	179101	172934	112114	-6167	167,37	-3,44
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,405	0,227	0,269	-0,18	0,04	-43,86	18,39
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,248	0,518	0,024	0,27	-0,49	108,61	-95,39
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,595	0,773	0,731	0,18	-0,04	29,87	-5,41
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,006	0,008	0,004	0,00	0,00	23,34	-54,21

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Найбільший коефіцієнт зносу був у 2019 році і становив 0,405, на 2021 рік він скоротився до 0,269. Коефіцієнт оновлення найбільший був у 2020 році і становив 0,518 адже у цей рік була закупівля основних засобів, на 2021 рік

коефіцієнт складав 0,024. Коефіцієнт придатності збільшився з 0,595 до 0,773. За досліджуваний період не спостерігалось значного вибуття основних засобів, коефіцієнт коливався в межах 0,004-0,008.

Розглянемо показники технічного стану основних засобів по групах

Таблиця 2.7

**Показники технічного стану основних засобів по групах на
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.**

Групи основних засобів	2019			2020			2021		
	ПВ, тис. грн.	ЗВ, тис. грн.	Знос %	ПВ, тис. грн.	ЗВ, тис. грн.	Знос %	ПВ, тис. грн.	ЗВ. тис. грн.	Знос %
Земельні ділянки	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Будинки, споруди і передавальні пристрої	38009	19864	47,74	74912	68334	8,78	76496	67792	11,38
Машини та обладнання	56142	32306	42,46	111237	95894	13,79	114440	90979	20,5
Транспортні засоби	555	247	55,50	1619	980	39,47	1690	949	43,85
Інші основні засоби	17896	14570	18,59	44057	13893	68,47	44028	13214	69,99
Основні засоби - всього	112602	66987	40,51	231825	179101	22,74	236654	172934	26,93

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

У 2019 році основні засоби були зношені на 40,51%, найбільший рівень спрацювання був у транспортних засобів – 55,5% та будинків, споруд і передавальних пристроїв – 47,74%. На 2020 рік основні засоби були зношені вже на 22,74%, найбільшого відновлення зазнали будинки, споруди і передавальні пристрої, їх ступінь зносу становив 8,78%. Також значного оновилися машини та обладнання, їх ступінь зносу зменшився до рівня 13,79%. Станом на 2021 рік основні засоби були зношені на 26,93%. Найбільше зношені були іншу основні засоби – 69,99% та транспортні засоби – 43,85. За досліджуваний період підприємство значно оновило будинки, споруди і передавальні пристрої та машини і обладнання.

Проаналізуємо показники руху основних засобів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 – 2021 рр

**Показники руху основних засобів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Первісна вартість на початок року	85175	112602	231825	27427	119223	32,20	105,88
Надійшло у звітному році	27963	120097	5653	92134	-114444	329,49	-95,29
Вибуло в звітному році	536	874	824	338	-50	63,06	-5,72
Первісна вартість на кінець року	112602	231825	236654	119223	4829	105,88	2,08
Коефіцієнт введення	0,248	0,518	0,024	0,270	-0,494	108,61	-95,39
Коефіцієнт вибуття	0,006	0,008	0,004	0,001	-0,004	23,34	-54,21
Коефіцієнт приросту	0,244	0,514	0,020	0,271	-0,494	111,14	-96,03

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Первісна вартість основних засобів на початок року зросла з 112602 тис. грн до 236825 тис. грн, найбільше надходження основних засобів було у 2020 році на суму 120094 тис. грн, на 2021 рік надійшло 5653 тис. грн. Вибуло у 2021 році основних засобів на суму 824 тис. грн. Первісна вартість на кінець року у 2021 році була практично як і на початок через незначний приріст.

Коефіцієнт введення основних засобів у виробництво (коефіцієнт оновлення) показує, на яку суму було введено основних засобів порівняно з їх вартістю на кінець підзвітного періоду. Коефіцієнт введення основних засобів у 2020 році був 0,518 і говорить про те, що підприємство оновило основні засоби на половину суми їх вартості на початок року. На 2021 рік цей коефіцієнт становив 0,024.

Коефіцієнт вибуття основних засобів з виробництва показує, на яку суму були вилучені засоби порівняно з їх вартістю на початок підзвітного періоду.

Коефіцієнт вибуття за досліджуваний період був незначним і не перебільшував значення 0,008 (2020 рік).

Коефіцієнт приросту показує ступінь збільшення основних засобів. Найбільшим цей коефіцієнт був у 2020 році – 0,514, у 2021 році цей коефіцієнт

був на рівні 0,02 і свідчить про те, що було зовсім незначне збільшення основних засобів. Необхідною умовою ефективного використання основних засобів підприємства є підвищення економічного ефекту від їх експлуатації. Покращення використання основних засобів сприяє збільшенню обсягу продукції, зниженню її собівартості та зростанню прибутку.

Розглянемо динаміку оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр.

Таблиця 2.9

**Динаміка оборотних активів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019 - 2021 рр**

Види активів	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Запаси:	29639,00	6963,00	47760,00	-22676,00	40797,00	-76,51	585,91
– виробничі запаси	18379,00	5989,00	13418,00	-12390,00	7429,00	-67,41	124,04
– незавершене виробництво	74,00	128,00	170,00	54,00	42,00	72,97	32,81
– готова продукція	11097,00	756,00	2988,00	-10341,00	2232,00	-93,19	295,24
– товари	89,00	90,00	31183,00	1,00	31093,00	1,12	34547,78
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	20809,00	13226,00	27632,00	-7583,00	14406,00	-36,44	108,92
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	17902,00	7320,00	10967,00	-10582,00	3647,00	-59,11	49,82
з бюджетом	28324,00	7904,00	1419,00	-20420,00	-6485,00	-72,09	-82,05
– у тому числі з податку на прибуток	468,00	0,00	0,00	-468,00	0,00	-100,00	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	4437,00	3620,00	5517,00	-817,00	1897,00	-18,41	52,40
Гроші та їх еквіваленти:	669,00	1111,00	14354,00	442,00	13243,00	66,07	1191,99
– готівка	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
– рахунки в банках	668,00	1110,00	14353,00	442,00	13243,00	66,17	1193,06
Витрати майбутніх періодів	134,00	1,00	6,00	-133,00	5,00	-99,25	500,00
Інші оборотні активи	7655,00	5920,00	11896,00	-1735,00	5976,00	-22,66	100,95
Усього	109569,00	46065,00	119551,00	-63504,00	73486,00	-57,96	159,53

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

У період з 2019 року по 2020 рік вартість оборотних активів зменшилася на 63504 тис. грн, а саме на 57,96%, що більше ніж в половину, але вже на 2021 рік їх вартість збільшилася на 73486 тис.грн, у відсотках вартість зросла на 159,53%. У 2020 році значного скорочення зазнали запаси виробництва, їх зменшення склало -76,51%, але незавершене виробництво зросло на 76,97%. На 2021 рік запаси збільшилися на 47760% (585,91%) за рахунок значного росту виробничих запасів (124%), готової продукції (295,24%) та товарів (34547,8%). Товари збільшилися за три роки з 74 тис. грн до 31183 тис. грн. Також значної зміни зазнали гроші та еквіваленти, а саме рахунки в банках, вони збільшилися на 1193%. Оскільки кількість запасів та грошових коштів значно збільшилась, це говорить про краще забезпечення виробництва запасами, що збільшує його масштаби, а також про покращення матеріального забезпечення у вигляді грошових коштів.

Далі розглянемо структуру оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.10

**Структура оборотних активів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.**

Види активів	2019		2020		2021	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7
Запаси:	29639,00	27,05	6963,00	15,12	47760,00	39,95
– виробничі запаси	18379,00	16,77	5989,00	13,00	13418,00	11,22
– незавершене виробництво	74,00	0,07	128,00	0,28	170,00	0,14
– готова продукція	11097,00	10,13	756,00	1,64	2988,00	2,50
– товари	89,00	0,08	90,00	0,20	31183,00	26,08
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	20809,00	18,99	13226,00	28,71	27632,00	23,11
Дебіторська заборгованість за розрахунками:						
за виданими авансами	17902,00	16,34	7320,00	15,89	10967,00	9,17
з бюджетом	28324,00	25,85	7904,00	17,16	1419,00	1,19
у тому числі з податку на прибуток	468,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	4437,00	4,05	3620,00	7,86	5517,00	4,61

Гроші та їх еквіваленти	669,00	0,61	1111,00	2,41	14354,00	12,01
Готівка	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00
Рахунки в банках	668,00	0,61	1110,00	2,41	14353,00	12,01
Витрати майбутніх періодів	134,00	0,12	1,00	0,00	6,00	0,01
Інші оборотні активи	7655,00	6,99	5920,00	12,85	11896,00	9,95
Усього	109569,00	100,00	46065,00	100,00	119551,00	100,00

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

На 2019 рік найбільшу частку у структурі оборотних активів склали: запаси (27,05%), дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (18,99%) та дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (25,85%). У 2020 році найбільшу частку у структурі оборотних активів склали: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (28,71%), дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (17,16%), за виданими авансами (15,89%) та запаси (15,12%). На 2021 рік ситуація значно змінилася, найбільшу частку у структурі оборотних активів склали: запаси – 39,95% (з них 26,08% товари) та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги – 23,11%, частка інших оборотних активів у структурі значно скоротилася.

Зобразимо структуру оборотних активів підприємства за допомогою діаграми.

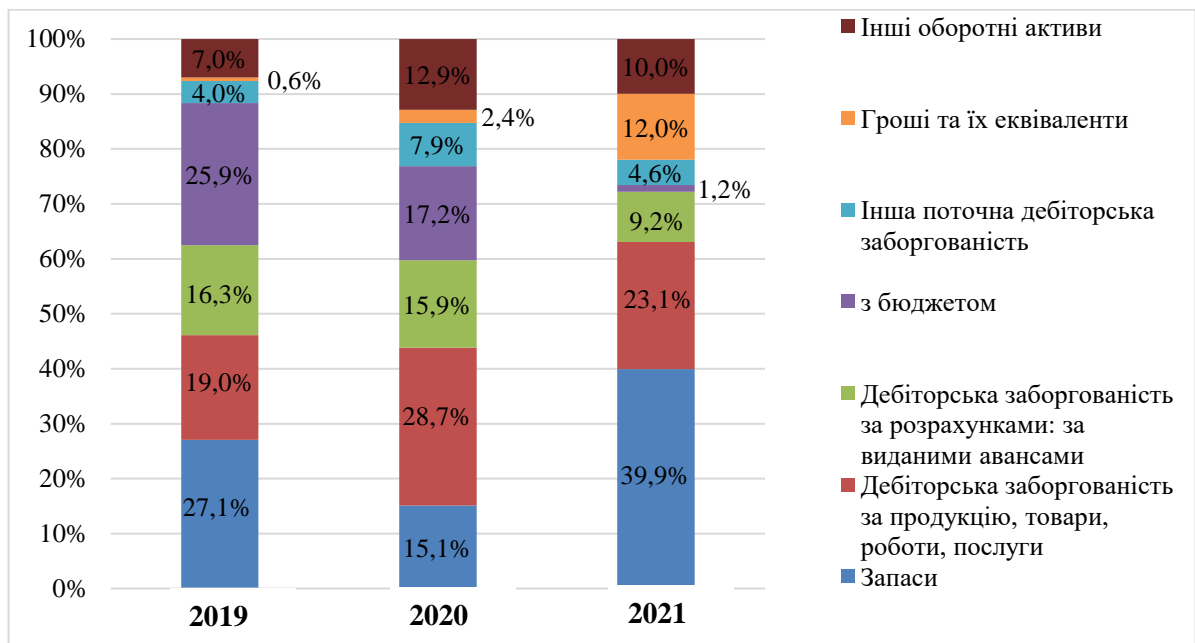

Рис. 2.3. Структура оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019 - 2021 рр. [побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства]

Проаналізуємо показники ефективності використання основних засобів

**Показники ефективності використання основних засобів на ПрАТ
«Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	5495	-59897	-36765	-65392	23132	- 1190,03	-38,62
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	54721	123044	176018	68323	52974	124,86	43,05
Середньооблікова чисельність персоналу основної діяльності, осіб	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
Віддача основних засобів, грн	7,74	1,92	1,63	-5,82	-0,28	-75,20	-14,83
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-58,72	27,79	-	-
Місткість основних засобів, грн.	0,13	0,52	0,61	0,39	0,09	303,23	17,42
Озброєність основних засобів, тис. грн.	265,64	516,99	792,87	251,36	275,88	94,62	53,36

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Віддача основних засобів демонструє ефективність використання основних засобів підприємства, а саме скільки продукції вироблено та скільки надано послуг на кожну гривню фінансових ресурсів вкладену в основні засоби. Показник за досліджуваний період знизився з 7,74 грн до 1,63 грн, зменшення показника відбулося через скорочення чистого доходу та збільшення середньорічної вартості основних засобів.

Рентабельність основних засобів характеризує ефективність використання основних засобів, відображає суму чистого прибутку на одну гривню основних засобів. У 2020-2021 роки показник від'ємний через збиткову діяльність.

Місткість основних засобів обернений показник віддачі основних засобів, показує величину вартості основних засобів, що припадає на

одиницю, випущену підприємством. Показник місткості основних засобів за досліджуваний період зростав через збільшення вартості основних засобів і в той же час зниження чистого доходу.

Озброєність основних засобів показує скільки основних засобів припадає на одного працівника. За досліджуваний період показник збільшився з 265,64 тис. грн до 792,87 тис. грн за рахунок збільшення вартості основних засобів та незначної зміни кількості працівників.

Оборотні активи займають чималу частку в структурі усіх активів, це наймобільніша частина капіталу, від стану і раціонального використання якого багато в чому залежать результати господарської діяльності і фінансовий стан підприємства.

Розглянемо показники стану і ефективності використання оборотних активів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.12

Показники стану і ефективності використання оборотних активів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	5495	-59897	-36765	-65392	23132	-1190,03	-38,62
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	78739	77817	82808	-922	4991	-1,17	6,41
Коефіцієнт обертання оборотних активів, оборотів	5,38	3,03	3,47	-2,34	0,44	-43,58	14,49
Тривалість обороту оборотних активів, днів	66,94	118,64	103,62	51,70	-15,01	77,23	-12,65

Рентабельність оборотних активів, %	6,98	-76,97	-44,40	-83,95	32,57	-	-
Коефіцієнт завантаження, грн.	0,19	0,33	0,29	0,14	-0,04	77,23	-12,65
Коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні підприємства	0,48	0,20	0,41	-0,28	0,20	-57,62	99,77

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Середньорічна вартість оборотних коштів на 2021 рік збільшилася, слід звернути увагу, що у 2020-2021 роках діяльність підприємства була збитковою, 2020 рік був найзбитковішим тому спостерігалось зниження таких показників як: коефіцієнт обертання оборотних активів (-43,58%), коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні підприємства (-57,62%). Та зростання таких показників як: тривалість обороту оборотних активів (77,23%) та коефіцієнт завантаження (77,23%).

Коефіцієнт обертання оборотних активів зменшився з 5,38 до 3,47 через зменшення чистого доходу, що свідчить про зменшення швидкості обороту мобільних засобів підприємства і є негативним явищем. Відповідно тривалість обороту збільшилася і на 2021 рік складає 103,62 дня.

Рентабельність оборотних активів за 2020-2021 рік від'ємна, адже в ці роки діяльність підприємства була збитковою. Чим менше значення рентабельності, тим менш ефективно використовуються оборотні активи.

Коефіцієнт завантаження відображає скільки оборотних активів приходить на 1 грн реалізованої продукції. У 2020 році цей показник збільшився на 77,23%, а на 2021 рік зменшився на 12,65% і становив 0,29 грн оборотних активів на 1 грн реалізованої продукції.

Трудові ресурси є головним ресурсом кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежать результати його діяльності, тому аналіз трудових ресурсів займає важливе значення в дослідженні діяльності підприємства.

Проаналізуємо структур трудових ресурсів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.13

**Динаміка та структура трудових ресурсів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.**

Показник	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Чисельність всього, особи:	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
В т.ч. ПВП	197	226	213	29	-13	14,72	-5,75
Непромисловий персонал	9	12	9	3	-3	33,33	-25,00
Структура ПВП:							
Основні робітники	136	167	153	31	-14	22,79	-8,38
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	33	29	29	-4	0	-12,12	0,00
Адміністративний персонал	28	30	31	2	1	7,14	3,33

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Найбільша чисельність персоналу була у 2020 році, у 2021 рік чисельність скоротилася на 16 осіб (6,72%) і склала 222 особи. Зміни були як у промислово-виробничого персоналу так і у непромислового.

У структурі промислово-виробничого персоналу частина основних робітників у 2020 році зросла на 31 особу (22,79%), а на 2021 скоротилася на 14 осіб (8,38%). Скорочення основних робітників у 2020 році відбулося через тимчасове призупинення виробництва. Також спостерігалось скорочення працівників допоміжних та обслуговуючих виробництв у період 2019-2020 років на 12,12%, на 2021 рік їх кількість не збільшувалася. Адміністративний персонал в досліджуваний період зріс з 28 осіб до 31 особи.

Розглянемо далі динаміку показників руху трудових ресурсів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Динаміка показників руху
ПРАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Показник	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
Прийнято працівників за рік:	44	1	2	-43	1	-97,73	100,00
З них жінки	15	0	2	-15	2	-100,00	-
Вибуло працівників за рік:	12	17	4	5	-13	41,67	-76,47
З них жінки	11	7	3	-4	-4	-36,36	-57,14
Плинність кадрів за власним бажанням	10	12	3	2	-9	20,00	-75,00
З них жінок	10	5	2	-5	-3	-50,00	-60,00
Плинність кадрів за згодою сторін	1	5	1	4	-4	400,00	-
З них жінок	1	2	1	1	-1	100,00	-
Плинність кадрів за порушення трудової дисципліни	1	0	0	-1	0	-100,00	-
З них жінок	0	0	0	0	0	-	-
Коефіцієнт обороту по прийому	0,21	0,004	0,009	-0,21	0,48	-98,03	114,41
Коефіцієнт обороту по вибуттю	0,06	0,071	0,018	0,01	-5,34	22,62	-74,77
Коефіцієнт плинності кадрів	0,05	0,05	0,014	-0,003	-3,69	-5,58	-73,20

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

З таблиці 2.14 можемо побачити, що найбільша кількість працівників була прийнята у 2019 році, їх кількість склала 44 особи (з них 15 жінок), за два наступні роки їх кількість прийнятих працівників була 3 особи. Найбільше вибулих працівників було у 2020 році, їх кількість склала 17 осіб (з них 7 жінок).

Найбільша плинність кадрів була за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни був звільнений лише 1 працівник за 3 роки. Велика плинність кадрів знижує продуктивність праці на підприємстві, щоб розробити заходи спрямовані на закріплення робочих кадрів, необхідно знати конкретні причини звільнення з власного бажання.

Найбільший коефіцієнт обороту по прийому був у 2019 році та складав 0,21, найбільший коефіцієнт обороту по вибуттю був у 2020 році та складав 0,71. Позитивним моментом у роботі підприємства є зниження коефіцієнта

плинності кадрів на (з 0,05 до 0,014). Необхідно зазначити, що плинність кадрів призводить до великих втрат ресурсів і знижує ефективність виробництва.

2.3. Оцінка фінансового стану підприємства

В умовах ринкової економіки показники оцінки фінансового стану поділяють на чотири групи: ліквідності (платоспроможності), фінансової стійкості (заборгованості) та ділової активності.

Особливе місце серед показників фінансового стану підприємства належить показникам ліквідності (платоспроможності). Оцінка платоспроможності на основі характеристики ліквідності поточних активів. Під ліквідністю підприємства розуміють його здатність покривати зобов'язання активами, строк перетворення яких у грошові форму відповідає строку погашення зобов'язань.

Проаналізуємо показники ліквідності (платоспроможності) ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.15

Динаміка показників ліквідності (платоспроможності)

ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,97	0,83	0,45	-1,14	-0,38	-57,85	-45,80
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,44	0,71	0,27	-0,73	-0,44	-50,95	-61,65
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,01	0,02	0,05	0,01	0,03	66,50	169,84
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	1,29	0,58	0,17	-0,71	-0,41	-55,01	-70,34

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2019 році перевищував 1, це говорить про те, що підприємство мало ліквідний баланс, але на наступні роки показник менше нормативного значення і має негативний вплив на підприємство.

Коефіцієнт ліквідності швидкої показує скільки одиниць найбільш ліквідних припадає на одиницю термінових боргів. У 2019 році показник мав значення більше ніж 0,8 (згідно з міжнародною практикою), що є досить позитивним явищем для підприємства. На наступні роки показник становив менше норми, що свідчить про нестачу найбільш ліквідних коштів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість. Показник зростає протягом досліджуваного періоду, але не досягає нормативного значення, що свідчить про недостатність грошових коштів та їх еквівалентів для негайної ліквідації короткострокової заборгованості.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості характеризує здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року. На 2019 рік цей показник був більше 1, що є позитивним значенням, але на наступні роки показник зменшувався, що свідчить про неможливість розрахунку з кредиторами за рахунок дебіторів.

Під фінансовою стійкістю розуміють такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх структуру та рівень маневреності, за якого забезпечується фінансова незалежність та розвиток на основі зростання прибутку, капіталу за умови допустимого рівня ризику. Проаналізуємо показники фінансової стійкості ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр. За допомогою таблиці 2.16.

Власні обігові кошти у 2020-2021 році має від'ємне значення, що свідчить про неможливість повністю сплатити власні поточні борги.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами підприємства показує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних оборотних засобів. В даному випадку цей коефіцієнт вказує на те, що підприємству недостатньо власних обігових засобів для фінансування оборотних активів.

Показники фінансової стійкості
ПРАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	54038	-9321	-145633	-63359	-136312	-117,249	1462,418
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,49	-0,20	-1,22	-0,696	-1,016	-141,028	502,026
Маневреність робочого капіталу	0,55	-0,75	-0,33	-1,296	0,419	-236,198	-56,099
Маневреність власних обігових коштів	0,01	-0,12	-0,10	-0,132	0,021	-1062,775	-17,308
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,82	-1,34	-3,05	-3,162	-1,711	-173,423	127,787
Коефіцієнт покриття запасів	1,98	-1,32	0,83	-3,308	2,157	-166,685	-162,953
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,004	-0,263	-0,328	-0,267	-0,064	-6699,583	24,474
Коефіцієнт фінансової залежності	0,996	1,263	1,328	0,267	0,064	26,824	5,099
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	59,38	-0,16	-1,51	-59,539	-1,355	-100,263	866,222
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,996	1,263	1,328	0,267	0,064	26,824	5,099
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,004	-0,208	-0,247	-0,212	-0,038	-5303,718	18,434
Показник фінансового левериджу	188,73	-3,87	-1,30	-192,604	2,570	-102,051	-66,404
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,757	0,755	0,098	-0,001	-0,657	-0,171	-86,981

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Маневреність робочого капіталу (характеризує частку матеріальних оборотних активів у загальній сумі робочого капіталу), так як у 2020-2021 році відсутні власні обігові кошти цей показник та маневреність власних обігових коштів має від'ємне значення.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів показує наскільки запаси, що мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування. Даний показник зменшувався і має від'ємне значення, що свідчить про відсутність стабільних довгострокових джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової незалежності має від'ємне значення і свідчить про неможливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів.

Коефіцієнт фінансової залежності, який показує ступінь залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань, показник має тенденцію до зростання, що є негативним явищем.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів, скільки припадає позикового капіталу на одиницю сукупних джерел) також збільшується і говорить про те, що частина позикового капіталу збільшується.

Коефіцієнт фінансової стабільності (показує забезпеченість заборгованості власними коштами) зменшився до від'ємного значення і свідчить про фінансову нестабільність підприємства.

Показник фінансового левериджу (характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань) має від'ємне значення через використання підприємством позиченого капіталу.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, яка частина активу фінансується за рахунок стійких джерел, тобто частку тих джерел фінансування, які організація може використовувати у своїй діяльності тривалий час. Показник менше нормативного значення (0,8-0,9), що свідчить про нестійке фінансове положення підприємства.

Проведений аналіз показників фінансової стійкості свідчить про критичний стан підприємства та можливість банкрутства.

Проаналізуємо показники ділової активності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.17

**Показники ділової активності
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Оборотність активів (грн)	2,506	1,039	1,105	-1,467	0,067	-58,547	6,403
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороту)	5,378	3,034	3,474	-2,343	0,440	-43,576	14,489
Період одного обороту обігових коштів (днів)	66,941	118,638	103,624	51,698	-15,014	77,229	-12,655
Коефіцієнт оборотності запасів (обороту)	18,137	14,631	10,565	-3,506	-4,067	-19,329	-27,795
Період одного обороту запасів (днів)	19,849	24,605	34,076	4,756	9,471	23,960	38,495
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороту)	8,403	4,561	7,414	-3,842	2,853	-45,719	62,550
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	42,843	78,929	48,557	36,086	-30,372	84,227	-38,480
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	9,574	4,258	1,795	-5,316	-2,463	-55,528	-57,846
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	37,602	84,551	200,578	46,949	116,027	124,859	137,228

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Оборотність активів показує скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожну гривню використаних активів. Цей показник за 3 роки зменшився з 2,506 грн до 1,105 грн за рахунок зменшення чистого доходу. Коефіцієнт оборотності обігових коштів зменшився з 5,378 оборотів до 3,474 обороту, зниження оборотності веде до зростання потреби в фінансових ресурсах. Період одного обороту обігових коштів збільшився з 66,9 днів до 103,6 дня.

Коефіцієнт оборотності запасів свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік. Коефіцієнт зменшився з 18,1 оборотів до 10,6 оборотів, що є негативним явищем. Період одного обороту збільшився майже вдвічі.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією. На 2021 рік оборотність складала 7,4 обороти. Період погашення дебіторської заборгованості значно зріс на 2020 рік і становив 78,9 днів, на 2021 рік він зменшився до 48,5 днів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року. Показник зменшився з 9,6 оборотів до 1,8 оборот. Період погашення кредиторської заборгованості зріс з 37,6 днів до 200 днів.

2.4. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Проаналізуємо динаміку та структур доходу ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.18

Динаміка та структура доходу ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Показники	2019		2020		2021		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	86,1	236131	92	287682	99	-187320	51551	-44,2	21,8
Інші операційні доходи, тис. грн.	68182	13,9	20427	8	2781	1	-47755	-17646	-70	-86,4
Доходи - всього, тис. грн.	491633	100	256558	100	290463	100%	-235075	33905	-47,82	13,22

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Чистий дохід від реалізації продукції підприємства на 2020 рік скоротився на 44,2% через зменшення обсягів виробництва, у 2019 році у структурі доходів інші операційні доходи склали 13,9, надалі вони скоротилися і на 2021 рік склали 1%. У 2021 році чистий дохід від реалізації продукції склав 287682 тис. грн, це 99% усіх доходів. Підприємство не має доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів. Основний дохід підприємство отримує від реалізації продукції.

Проаналізуємо динаміку прибутку ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.19

Динаміка прибутку
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.

Показники, тис. грн	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Валовий прибуток	36863	-10089	19 302	-46952	29 391	-127,37	291,32
Прибуток від операційної діяльності	13597	-35900	-8 602	-49497	27 298	-364,03	76,04
Прибуток до оподаткування	7684	-59897	-36 765	-67581	23 132	-879,50	38,62
Чистий прибуток	5495	-59897	-36 765	-65392	23 132	-1190,03	38,62

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Аналізуючи динаміку прибутку можемо зробити висновок, що 2020 рік видався кризовим для підприємства, адже діяльність була повністю збиткова. Чистий прибуток у 2020 році зменшився на 59897 тис. грн, а саме на 1190,03%. У 2021 році підприємство почало отримувати валовий прибуток у розмірі 19302 тис. грн, його збільшення склало 291,3%.

**Динаміка фінансових результатів
ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Чистий дохід від реалізації продукції	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Собівартість реалізованої продукції	-386588	-246220	-268380	-140368	22160	-36,31	9,0
Валовий: прибуток	36863	0	19302	-36863	19302	-100	-
збиток	0	-10089	0	-10089	10089	-	-100
Інші операційні доходи	68182	20427	2781	-47755	-17646	-70,04	-86,39
Адміністративні витрати	-7249	-7631	-10050	382	2419	5,27	31,7
Витрати на збут	-16297	-13919	-10634	-2378	-3285	14,59	-23,6
Інші операційні витрати	-67902	-24688	-10001	43214	-14687	-63,64	59,49
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	13597	0	0	-13597	0	-	-
збиток	0	-35900	-8602	-35900	27298	100	-76,04
Інші доходи	0	0	0	0	0	-	-
Фінансові витрати	-5912	-23954	-27950	18042	3996	305,18	16,68
Інші витрати	-1	-43	-213	42	170	4200	395,35
Фінансовий прибуток результат до оподаткування:	7684	0	0	-7684	0	-100	-
збиток	0	-59897	-36765	-59897	23132	-	-38,62
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-2189	0	0	-2189	0	-100	0
Чистий прибуток фінансовий результат:	5495	0	0	-5495	0	-100	-
збиток	0	-59897	-36765	-59897	23132	-	-38,62

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Аналіз фінансових результатів свідчить про те, що 2020 рік був найзбитковішим, підприємство мало валового збитку на суму 10089 тис. грн, собівартість реалізованої продукції була найменша – 246220 тис. грн, на 2021 рік вона збільшилася на 22160 тис. грн (9%).

За досліджуваний період підприємство не отримувало доходів від участі в капіталі, інших фінансових доходів та інших доходів. Інші витрати підприємства зросли від 1 тис. грн до 213 тис. грн можливо через втрати від неопераційних курсових різниць або втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів (витрати, що непов'язані з операційною діяльністю).

У 2019 році спостерігалися витрати з податку на прибуток у розмірі 2189 тис. грн. Починаючи з 2021 року підприємство планує збільшувати потужність та обсяги виробництва продукції. Через простой у 2020 році ефективність роботи підприємства була порушена і це відобразилося на усіх показниках.

Рентабельність є одним з найбільш важливих показників при аналізі фінансових результатів діяльності підприємства.

Проаналізуємо основні показники рентабельності ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.21

**Динаміка показників рентабельності
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Відхилення	
				абсолютне, тис. грн.	
				2020 до 2019	2021 до 2020
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування, %	4,548	-26,353	-14,127	-30,901	12,226
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком, %	3,252	-26,353	-14,127	-29,605	12,226
Рентабельність власного капіталу, %	-299,048	-204,172	-47,155	94,875	157,017
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-58,721	27,792
Рентабельність оборотних активів, %	6,979	-76,972	-44,398	-83,950	32,574
Рентабельність продукції за валовим прибутком, %	7,711	-3,450	6,454	-11,161	9,904
Чиста рентабельність продажу, %	1,298	-25,366	-12,780	-26,664	12,586

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Зобразимо показники рентабельності за допомогою діаграми.

Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування характеризує рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом. У 2019 році рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування складала 4,548%, у наступні роки показник від'ємний через збитковість підприємства.

Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для одержання чистого прибутку, тобто який чистий прибуток приносить кошти, вкладені в активи. У 2019 році рентабельність капіталу складала 3,252%, у наступні роки показник від'ємний через збитковість підприємства.

Рентабельність власного капіталу характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал. На досліджуваній період рентабельність власного капіталу має дуже поганий рівень, це пов'язано із збитковою діяльністю підприємства та відсутністю власного капіталу у 2020-2021 роках.

Рентабельність основних засобів показує яка частка прибутку підприємства була отримана від вартості основних засобів. На 2019 рік рентабельність складала 10,04%, наступні роки показник від'ємний через збиткову діяльність підприємства.

Рентабельність оборотних активів демонструє ефективність використання оборотних активів. У 2019 році рентабельність була 6,979%, наступні роки показник також був від'ємним.

Рентабельність продукції за валовим прибутком показує скільки валового прибутку припадає на 1 грн собівартості реалізованої продукції. Показник був від'ємним у 2020 році через валовий збиток, у 2021 році рентабельність складала 6,454%.

Чиста рентабельність продажу розраховується як відношення чистого прибутку та чистого доходу від реалізації продукції, підприємство має

від'ємні значення цього показника у 2020-2021 роках через значний рівень збитку у цей період.

Висновки до розділу 2

ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» належить до підприємств з переробки насіння олійних культур (соняшнику, ріпаку, льону, сої), основними видами діяльності є: виробництво олії та тваринних жирів; виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Виробничий процес на підприємстві складний та вимагає великого використання енергоресурсів, палива та є трудомістким. Також визначальною його характеристикою є те, що воно не викидає наднормований обсяг шкідливих речовин. Загалом виробництво на комбінаті досить нешкідливе з екологічного аспекту. Підприємство добре забезпечене сировиною, матеріальними та трудовими ресурсами, показники ефективності їх використання мають середні значення.

Праналізувавши господарську діяльність ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» можна зробити висновки: середньорічна вартість активів підприємства збільшилася, на 2021 рік вона складає 260248 тис. грн, у 2019 році вона становила 168960 тис. грн. Власний капітал підприємства за досліджуваний період від'ємний і свідчить про те, що підприємство фінансується за рахунок позикових коштів.

У період з 2019 року по 2020 рік підприємство значно збільшило кількість основних засобів, за цей період вони зросли на 112114 тис. грн, а саме на 167,37%, а вже на наступний рік основні засоби зменшилися на 6167 тис. грн (3,44%). Суттєве збільшення у 2019-2020 роки зумовлено тим, що підприємство придбало значну машин та обладнань, їх зріст склав 196,83%, та будинки, споруди і передавальні пристрої зросли на 244%. У 2021 році навпаки ми можемо спостерігати що кількість усіх груп основних засобів

зменшився. Протягом трьох років ми можемо спостерігати, що найбільшу частку займають машини та обладнання (приблизно половина усіх основних засобів), потім будинки, споруди і передавальні пристрої. Слід звернути увагу, що у 2019 році спостерігалась значна кількість інших основних засобів і їх частка складала 21,75%.

У період з 2019 року по 2020 рік вартість оборотних активів зменшилася на 63504 тис. грн, а саме на 57,96%, що більше ніж в половину, але вже на 2021 рік їх вартість збільшилася на 73486 тис.грн, у відсотках вартість зросла на 159,53%. У 2020 році значного скорочення зазнали запаси виробництва, їх зменшення склало -76,51%, але незавершене виробництво зросло на 76,97%. На 2021 рік запаси збільшилися на 47760% (585,91%) за рахунок значного росту виробничих запасів (124%), готової продукції (295,24%) та товарів (34547,8%). Товари збільшилися за три роки з 74 тис. грн до 31183 тис. грн. Також значної зміни зазнали гроші та еквіваленти, а саме рахунки в банках, вони збільшилися на 1193%. Оскільки кількість запасів та грошових коштів значно збільшилась, це говорить про краще забезпечення виробництва запасами, що збільшує його масштаби, а також про покращення матеріального забезпечення у вигляді грошових коштів.

Віддача за досліджуваний період знизилась з 7,74 грн до 1,63 грн, зменшення показника відбулося через скорочення чистого доходу та збільшення середньорічної вартості основних засобів.

Середньорічна вартість оборотних коштів на 2021 рік збільшилася, слід звернути увагу, що у 2020-2021 роках діяльність підприємства була збитковою, 2020 рік був найзбитковішим тому спостерігалось зниження таких показників як: коефіцієнт обертання оборотних активів (-43,58%), коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні підприємства (-57,62%). Та зростання таких показників як: тривалість обороту оборотних активів (77,23%) та коефіцієнт завантаження (77,23%).

Коефіцієнт обертання оборотних активів зменшився з 5,38 до 3,47 через зменшення чистого доходу, що свідчить про зменшення швидкості обороту

мобільних засобів підприємства і є негативним явищем. Відповідно тривалість обороту збільшилася і на 2021 рік складає 103,62 дня.

Рентабельність оборотних активів за 2020-2021 рік від'ємна, оскільки в ці роки діяльність підприємства була збитковою. Чим менше значення рентабельності, тим менш ефективно використовуються оборотні активи.

Сукупні поточні витрати зменшилися у 2020 році на 34,6%, що пов'язано з тим, що обсяг виробництва скоротився, на 2021 рік витрати становили 327228 тис. грн. Собівартість займає найбільшу частку в структурі витрат, у 2021 році 82%, що більше ніж у минулі роки. У 2020 році порівняно із 2019 роком собівартість скоротилася на 36,3%, на 2021 рік ми спостерігаємо незначне її збільшення.

Чистий дохід від реалізації продукції підприємства на 2020 рік скоротився на 44,2% через зменшення обсягів виробництва, у 2019 році у структурі доходів інші операційні доходи склали 13,9, надалі вони скоротилися і на 2021 рік склали 1%. У 2021 році чистий дохід від реалізації продукції складав 287682 тис. грн, це 99% усіх доходів. Підприємство не має доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів.

На підприємстві спостерігається збільшення дебіторської заборгованості, але збільшення обсягів виробництва не було, можливо це відбулося через необачну кредитну політику чи неплатоспроможність частини покупців. Діяльність підприємства у 2020 році була повністю збиткова, на 2019 рік стан покращився, але підприємство все ще не отримує прибутку від операційної діяльності. Підприємство має досить низький рівень платоспроможності, що свідчить про загрозу банкрутства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»

3.1. Напрями підвищення фінансових результатів підприємства

Економічна діяльність підприємств в Україні відбувається в умовах обмеженості всіх видів економічних ресурсів, що обумовлює необхідність їх раціонального використання з метою підвищення фінансових результатів підприємства. Під економічними ресурсами підприємства у цьому підрозділі ми будемо розуміти основні засоби, оборотні засоби та трудові ресурси, напрями підвищення яких будемо розглядати.

Отже, розглянемо спочатку напрями підвищення основних засобів підприємства.

Для вирішення цього завдання та отримання відчутних фінансових результатів діяльності підприємства повинні бути розроблені конкретні засади, спрямовані на поліпшення використання основних засобів, практичне застосування яких дасть змогу використовувати наявні на підприємствах резерви підвищення їх ефективності.

Пріоритетне значення серед таких заходів займає:

- своєчасна заміна і мобілізація морально застарілого устаткування, організація прискореного введення в експлуатацію придбаної нової техніки;
- удосконалення організації матеріально-технічного забезпечення підприємства та технічного обслуговування сучасних систем машин;
- запровадження прогресивних форм організації виробництва і праці;
- застосування сучасних ефективних систем матеріального стимулювання робітників та інженерно-технічних працівників;
- залучення інвестиційних ресурсів вітчизняних і зарубіжних інвесторів для модернізації матеріально-технічної бази підприємства.

Практична реалізація окреслених заходів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» позначиться на підвищенні фінансових результатів діяльності і сприятиме підвищенню інтенсивності виробництва.

Отже, інтенсифікація використання основних засобів підприємства дає змогу значно знизити витрати, пов'язані з моральним зносом машин і устаткування, сприяє прискоренню їх оновлення, що в кінцевому результаті позитивно позначається на озброєності праці основними засобами працюючих та зростанні їх продуктивності. А в кінцевому підсумку зростає і віддача основних засобів на підприємствах.

Віддача наявних на підприємстві основних засобів прямопропорційно залежить від продуктивності праці працюючих і обернено пропорційно від її озброєності праці основними засобами. Отже, для зростання віддачі основних засобів на підприємстві необхідно розробляти і застосовувати заходи, які дадуть змогу забезпечувати випередження темпів зростання продуктивності праці порівняно з темпами зростання її фондоозброєності.

Наявність на жиркомбінаті устаткування, яке лише частково використовується у виробничому процесі, не дає змоги протягом строку корисного його використання перенести свою вартість на виготовлювану продукцію (послуги). У результаті матиме місце значна недоамортизація такого устаткування, що негативно впливатиме на фінансові результати діяльності підприємства.

Досвід діяльності багатьох підприємств показує, що позбутися надлишку устаткування можна шляхом зміни його структури, наприклад, реалізації або списання застарілих верстатів і машин, придбати нове устаткування, і за рахунок високої продуктивності якого більш повно завантажити все наявне устаткування. Вирішення проблеми повного завантаження устаткування можливе шляхом розвитку госпрозрахункового кооперування підприємств з метою ефективності використання наявних у них резервів виробничих потужностей.

Раціональне й економічне витрачання окремих елементів оборотних коштів підприємств має великий вплив на фінансові результати діяльності

підприємства. Це зумовлено постійним збільшенням абсолютного споживання сировини та матеріалів у виробництві. Економія матеріальних ресурсів дає змогу з такої самої кількості сировини і матеріалів виготовити більше продукції без додаткових затрат суспільної праці, підвищувати ефективність виробництва загалом на кожному підприємстві. Важливим заходом підвищення ефективності використання оборотних засобів є висока якість і низька собівартість предметів праці, що застосовують у виробництві. Це зменшує кількість їх споживання в процесі виробництва і здешевлює продукцію.

Дуже вагомим чинником є нормування матеріальних оборотних засобів. Визначення потреби підприємства в сировині й інших видах матеріальних ресурсів здійснюється за певними нормами їх витрат. Норма витрат того чи іншого виду матеріальних ресурсів – це гранично допустимий обсяг витрат на виробництво продукції за умов конкретного виробництва з урахуванням застосування найпрогресивнішої технології та сировини (матеріалів) найвищого гатунку. Водночас надмірна кількість виробничих запасів негативно позначається на ефективності виробництва, що виявляється опосередковано підвищенням собівартості продукції.

Основні напрями підвищення ефективності використання оборотних засобів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат»:

- поліпшення якості та зниження собівартості предметів праці;
- збереження і раціональні витрати;
- запровадження безвідходних технологій виробництва;
- удосконалення структури оборотних засобів;
- удосконалення нормування оборотних засобів;
- раціональна спеціалізація та концентрація виробництва;
- удосконалення організації праці й виробництва, матеріальне

стимулювання.

Якщо говорити про поліпшення використання оборотних коштів, не можна не сказати і про економічне значення економії оборотних коштів, що виражається в наступному:

1) зменшення питомих витрат сировини, матеріалів, палива забезпечує виробництву економічні вигоди. Воно, насамперед, дає можливість з даної кількості матеріальних ресурсів виробити більше готової продукції і виступає як одна із серйозних передумов збільшення масштабів виробництва;

2) прагнення до економії матеріальних ресурсів спонукає до впровадження нової техніки й удосконалюванню технологічних процесів;

3) економія в споживанні матеріальних ресурсів сприяє поліпшенню використання виробничих потужностей і підвищенню суспільної продуктивності праці;

4) економія матеріальних ресурсів у величезній мірі сприяє зниженню собівартості промислової продукції. Істотно впливаючи на зниження собівартості продукції, економія матеріальних ресурсів надає позитивний вплив і на фінансовий стан підприємства.

Економічна ефективність поліпшення використання й економія оборотних коштів суттєві, оскільки вони впливають на всі сторони виробничої і господарської діяльності підприємства, внаслідок чого впливають на фінансові результати підприємства.

Головний напрямок економії матеріальних ресурсів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» – це збільшення виходу кінцевої продукції з тієї самої кількості сировини і матеріалів – залежить від технічного оснащення виробництва, рівня майстерності працівників, рівня організації матеріально-технічного забезпечення, кількості норм витрати і запасів матеріальних ресурсів. Чимале значення має скорочення втрат у виробничому процесі, за рахунок якого можна досягти 10-15% всієї економії матеріальних ресурсів. В управлінні оборотними коштами важливо також правильно вибрати метод оцінки матеріально-виробничих запасів, що у підсумку впливає на розмір прибутку підприємства, який є головним елементом фінансових результатів діяльності підприємства.

Слід також зауважити, що ефективність використання оборотних коштів залежить від багатьох чинників. Серед них можна виділити зовнішні чинники,

що роблять вплив незалежно від інтересів і діяльності підприємства, і внутрішні, на яких підприємство може і повинно активно впливати.

До зовнішніх чинників відносяться: загальна економічна ситуація, особливості податкового законодавства, умови отримання кредитів і процентні ставки по ним, можливість цільового фінансування, участь в програмах, що фінансуються з бюджету. Враховуючи ці та інші чинники, підприємство може використовувати внутрішні резерви раціоналізації руху оборотних коштів.

Підвищення ефективності використання оборотних коштів забезпечується прискоренням їх оборотності на всіх стадіях кругообігу.

Значні резерви підвищення ефективності використання оборотних коштів закладені безпосередньо в самому підприємстві. У сфері виробництва це відноситься, перш за все, до виробничих запасів. Запаси грають важливу роль в забезпеченні безперервності процесу виробництва, але в той же час вони представляють ту частину коштів виробництва, яка тимчасово не бере участь у виробничому процесі. Ефективна організація виробничих запасів є важливою умовою підвищення ефективності використання оборотних коштів. Основні шляхи скорочення виробничих запасів зводяться до їх раціонального використання; вдосконаленню нормування; поліпшенню організації постачання, зокрема шляхом встановлення чітких договірних умов постачань і забезпечення їх виконання, оптимального вибору постачальників, налагодженої роботи транспорту. Скорочення часу перебування оборотних коштів в незавершеному виробництві досягається шляхом вдосконалення організації виробництва, поліпшення вживаної техніки і технології, вдосконалення використання основних засобів, перш за все їх активної частини, економії по всіх стадіях руху оборотних коштів.

У сфері обігу оборотні кошти не беруть участь в створенні нового продукту, а лише забезпечують його доведення до споживача. Зайве відвернення засобів в сферу обігу – негативне явище. Найважливішими передумовами скорочення вкладень оборотних коштів в сферу обігу є

раціональна організація збуту готової продукції, застосування прогресивних форм розрахунків, своєчасне оформлення документації і прискорення її руху, дотримання договірної і платіжної дисципліни.

Прискорення обороту оборотних коштів дозволяє вивільнити значні суми і таким чином збільшити обсяг виробництва без додаткових фінансових ресурсів, а засоби, що вивільнюються, використовувати відповідно до потреб підприємства. Тобто, ефективність використання оборотних коштів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» залежить перш за все від уміння управляти ними, покращувати організацію торгівлі, підвищувати рівень комерційної і фінансової роботи.

На рахунках в банках ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» потрібно зберігати мінімально необхідні суми грошових коштів, а всі вільні їх залишки слід перераховувати в дострокове погашення отриманих кредитів, вкладати в цінні папери, надавати кредит юридичним і фізичним особам. Отже, основними шляхами підвищення ефективності використання оборотних коштів на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» є:

- прискорення оборотності оборотних коштів;
- зменшення дебіторської заборгованості;
- підвищення рентабельності оборотних активів;
- мінімізація витрат оборотних активів у процесі їх використання;
- оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва;
- скорочення тривалості виробничого циклу;
- поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення;
- прискорення реалізації товарної продукції.

Важливу роль в діяльності підприємств харчової промисловості, а особливо це стосується підприємства оліє жирової галузі – ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» відіграє такий показник ефективності діяльності підприємства, як продуктивність праці.

Продуктивність праці є економічною категорією, що дозволяє оцінювати ефективність будь-якого виробництва. Для забезпечення зростання

продуктивності праці на всіх рівнях економіки виникає необхідність розробки системи мотивації, регуляторами якої є інтереси, стимули, потреби, раціональна організація праці та виробництва. Продуктивність праці є рухливим і динамічним показником результативності праці та ефективності виробництва, який коригується низкою факторів, має визначальне значення в розвитку окремого підприємства в країні в цілому. Тому власники, наймані працівники та керівники повинні постійно шукати шляхи й результати підвищення продуктивності праці.

Резервами зростання продуктивності праці на підприємстві є використані можливості економії затрат праці, які виникають внаслідок дій тих чи інших факторів. Значну роль відіграє науково-технічний прогрес: застосування нової техніки, модернізація діючого обладнання удосконалення системи машин, впровадження комплексної механізації, інженерних комунікацій, необхідних для виконання процесів, а також передових технологій та наукових розробок сприяють підвищенню продуктивності праці. Адже оновлюється матеріально-технічна база, скорочуються витрати ручної праці.

Суттєвий вплив має організація процесу виробництва. Вона дає змогу знаходити найбільш досконале управління виробництвом, раціональні прийоми виконання операцій та виявлення інших важливих чинників. Наукова організація праці охоплює значні потенційні резерви підвищення ефективності праці з мінімальними додатковими матеріальними витратами.

Значний вплив має максимальне використання діючих потужностей, диверсифікація виробництва, скорочення втрат робочого часу та ін.

Підвищення продуктивності праці залежить і від соціально-економічних показників, які пов'язані із кваліфікацією і освітою виконавців, рівнем відносин власності на підприємстві, умовами праці, застосуванням оптимальних режимів праці та відпочинку, психологічним кліматом у колективі, його згуртованістю і внутрішньоколективними стосунками, поліпшення умов праці, підвищення творчої активності працівників. Адже кожен керівник чи власник прагне отримати максимальну користь за

допомогою найраціональнішого використання праці робітників, найменшими затратами із оптимальною чисельністю персоналу, мінімальними витратами робочого часу.

Стимулом підвищення продуктивності праці також є удосконалення форм систем оплати праці, відтворення робочої сили та розв'язання соціальних проблем суспільства. Підвищення продуктивності праці створює умови для зростання заробітної плати, і навпаки, збільшення заробітної плати стимулює її продуктивність. Отже, питання підвищення продуктивності праці потребує системного підходу, тобто кардинальних змін, суттєвого вдосконалення факторів, що обумовлюють продуктивність. Потрібно розробляти пошук резервів підвищення ефективності праці шляхом мобілізації її факторів: інтенсифікації виробництва, освоєння ресурсо- та енергоощадних технологій, удосконалення організації праці та механізму розрахунку. Для вирішення цього питання можна користуватися такими важелями, як мотиваційні, техніко-організаційні та моральні фактори підвищення продуктивності праці, що суттєво впливає на результати виробничої діяльності.

Рівень життя працюючого населення залежить передусім від розміру заробітної плати. Адже, заробітна плата є, з одного боку, основним джерелом грошових доходів найманих працівників, основою матеріального доходу членів їхніх сімей, а з іншого – певною часткою витрат роботодавця на виробництво і найефективнішим засобом спонукання працівників до високопродуктивної і найманої праці.

Визначаючим фактором співвідношення заробітної плати найвищого і найнижчого окладів на підприємстві є специфіка конкретного підприємства і організації, кількісний і якісний склад працівників, який входить у відповідні кваліфікаційні групи, і інші якісні характеристики працівників, але не фінансовий стан підприємства, в залежності від якого лише коректується встановлена диференціація заробітної плати.

Головними вимогами до організації заробітної плати на підприємстві, які відповідають інтересам як працівника, так і роботодавця, є забезпечення необхідного рівня заробітної плати за максимального зниження її затрат на одиницю продукції та гарантія підвищення оплати праці кожного працівника зі зростання ефективності діяльності підприємства.

Удосконалення оплати праці на підприємстві матиме вищу ефективність за дотримання таких принципів:

- відповідність заробітної плати ціні робочої сили;
- залежність заробітної плати від кількості і якості праці та від кінцевих результатів роботи підприємства;
- забезпечення переваг в оплаті праці тим працівникам, які роблять найбільший трудовий внесок у виробничі результати підприємства;
- удосконалення тарифної системи та нормування праці;
- відповідальність керівників підприємств за порушення законодавства про оплату праці;
- поєднання індивідуальних інтересів з колективними (за розвитку колективних форм організації праці).

Для підвищення продуктивності на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» одним із факторів впливу являється зменшення тимчасової непрацездатності. Для цього ж потрібно приділяти увагу покращенню умов праці, освітленню, температурі в приміщеннях, санітарно-гігієнічним умовам, організації кімнат емоційного розвантаження. Але це потребує додаткових коштів, які можна отримати шляхом вирахування певного відсотка від суми виручки саме у фонд охорони праці.

3.2. Економічне обґрунтування доцільності реконструкції дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії

Проведений аналіз господарської діяльності та фінансових результатів діяльності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» показав, що підприємство використовує свої потужності стабільно та майже в повному обсязі, але

частина основних засобів застаріла та потребує модернізації або реконструкції. Комбінат протягом у 2020-2021 році має збитки, це свідчить про те, що підприємство може почати втрачати своїх споживачів, що ще більш негативно позначиться на фінансових результатах діяльності підприємства.

У 2011 році підприємство запровадило грануляцію лузги. Гранули - альтернативний вид палива. При спалюванні одна тонна гранул замінює по теплотворності півкуба газу. Спалювання гранули у чотири рази вигідніше ніж використання газу.

Тому для забезпечення необхідної продуктивності і якості готової продукції ми пропонуємо провести реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва. Всю гранульовану лузгу підприємство експортує, що дозволяє отримати додатковий прибуток.

Реконструкція дільниці, монтажні та пусконаладжувальні роботи будуть проводитись в короткі терміни (15-25 днів).

Технічні характеристики лінії грануляції наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Технічні характеристики лінії грануляції
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Назва параметрів	До реконструкції	Після реконструкції
Продуктивність, кг/год	800-1100	800-2200
Потужність, кВт	142	217,5
Коефіцієнт використання потужності	0,7	0,85
Вологість сировини на вході, %	25-65	25-65
Вологість сировини після сушки, %	10-14	8-12
Кількість обслуговуючого персоналу	2-4	2-4
Вид палива	солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін.	солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін.
Витрата палива при вологості не більше 14%, кг / год	70-90	110-150

Джерело : власні розрахунки автора

Проведемо кошторисно-фінансовий розрахунок на реконструкцію (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Кошторисно-фінансовий розрахунок реконструкції лінії грануляції

Витрати	Вартість, грн
Заробітна плата	189000
Запчастини	1550000
Транспортування	89000
Заготівельно-складські витрати	22000
Всього	1850000

Джерело : власні розрахунки автора

Частина запчастин яку ми демонтуємо пропонуємо здати на металобрухт, а саме 1,5 тони, вартість 1 тони металобрухту – 3000 грн, то початкова сума інвестицій становитиме:

$$1850000 - (1,5 * 3000) = 1845500 \text{ грн.}$$

Отже, кошторисна вартість проекту складає 1845500 грн.

Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ «Укргазбанк». Річна відсоткова ставка складає 26% річних, термін кредитування 5 років, одноразова комісія 0,5%.

Сума погашення кредиту визначається за формулою:

$$П = \frac{С * P}{1 - \frac{1}{(1+P)^t}} + k \quad (3.1)$$

де П – сума погашення кредиту; С – сума кредиту; Р – річна відсоткова ставка, у частках одиниць; Т – кількість виплат платежу, раз; k – одноразова комісія.

Сума погашення довгострокового кредиту становить:

$$П = \frac{1845500 * 0,26}{1 - \frac{1}{(1+0,26)^5}} + (1845500 * 0,05) = 1974685 \text{ грн}$$

Річна сума платежу за користування банківським кредитом визначається по формулі

$$П\% = С \times Р \quad (3.2)$$

Графік погашення банківського кредиту з розподілом на сплату основної частини боргу та відсотків за користування кредитом наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Графік погашення боргу перед
ПАТ АБ «Укргазбанк» в 2023 – 2027 рр, грн**

Рік	Заборгованість по кредиту	Погашення кредиту	Відсотки по кредиту	Комісія	Виплати в рік
2023	1845500	369100	39985,9	9227,5	418313,4
2024	1476400	369100	31988,7	0	401088,7
2025	1107300	369100	23991,5	0	393091,5
2026	738200	369100	15994,4	0	385094,4
2027	369100	369100	7997,2	0	377097,2
Всього		1845500	119957,7	9227,5	1974685

Джерело : власні розрахунки автора

Отже, за 5 років буде погашено весь борг та сплачено 129185,2 грн відсоткових платежів та одноразової комісії за користування кредитними коштами.

Для розрахунку обсягу наданих послуг визначимо показники виробничої програми лінії грануляції в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Розрахунок річної виробничої програми лінії грануляції

Показник	Значення
Продуктивність, т/год	2,2
Коефіцієнт використання потужності	0,85
Тривалість робочої зміни, год.	8
Кількість змін на добу	3
Кількість робочих днів у році	251
Обсяг виробництва, т	11264,88

Джерело : власні розрахунки автора

Річна виробнича програма (РВП) лінії грануляції складе:

$$\begin{aligned} \text{РВП} &= \text{продуктивність} \times \text{коефіцієнт використання потужності} \times \\ &\times \text{тривалість робочої зміни} \times \text{кількість змін} \times \text{кількість робочих днів} = \\ &2,2 \times 0,85 \times 8 \times 3 \times 251 = 11264,88 \text{ тонн.} \end{aligned}$$

Витрати на річний обсяг виробництва визначаються, виходячи із норм витрат палива на 1 т насіння. В якості палива можна використовувати соломку (спресовану в тюки або рулони) дрова, пелети, тирсу та інші види палива. Підприємство використовує соломку в рулонах.

Розрахунок наведемо в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок вартості палива на роботу лінії грануляції

Показник	До реконструкції	Після реконструкції
Обсяг виробництва продукції, т	3865	11264,88
Витрати палива: на 1 т продукції	81,8	68,2
на річний обсяг	316157	762264,8
Вартість 1 кг соломи в рулонах, грн	5,8	
Витрати на річний обсяг виробництва, тис. грн	1833,7	4421,1
Витрати на 1 тонну, грн	474,44	392,47

Джерело : власні розрахунки автора

Витрати палива на 1 тонну продукції:

до реконструкції = $90/1,1 = 81,8$ кг/тонну;

після реконструкції = $150/2,2 = 68,2$ кг/тонну.

На річний обсяг:

до реконструкції = $3865 \times 81,8 = 316157$ кг (316,2 т.);

після реконструкції = $11264,88 \times 68,2 = 762264,8$ кг (762,3 т.)

Витрати на річний обсяг виробництва:

до реконструкції = $316157 \times 5,8 = 1833710,6$ грн (1833,7 тис. грн);

після реконструкції = $762264,8 \times 5,8 = 4421135,84$ грн (4421,1 тис. грн)

Витрати на 1 тонну продукції :

до реконструкції = $1833710,6/3865 = 474,44$ грн;

після реконструкції = $4421135,84/11264,88 = 392,47$ грн

Після проведених розрахунків можемо зробити висновок, що використовуване паливо є економічним та вигідним, після реконструкції витрати на 1 тонну продукції зменшаться з 474,44 грн до 392,47 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тонну зменшаться на 81,97 кг/тонну.

Розрахуємо основну заробітну плату працівників, що обслуговують лінію грануляції. При використанні потужності лінії повною мірою необхідно 4 працівники для обслуговування, заробітна плата за зміну складає 324,4 грн, 3 зміни за добу, 251 робочих днів у рік.

Основна заробітна плата: $4 \times 324,4 \times 3 \times 251 = 977092,8$ грн

На 1 тону продукції: $977092,8/11264,88 = 86,74$ грн

Розрахуємо амортизаційні відрахування. Первісна вартість після проведення реконструкції буде складати 2450000 грн. Строк корисного використання 5 років (згідно Податкового кодексу мінімальний строк використання об'єктів основних засобів 4 групи – машини та обладнання – складає не менше 5 років). Очікується, що об'єкт буде мати ліквідаційну вартість 345000 грн. При нарахуванні амортизації використовується прямолінійний метод. Річна норма амортизації складе: $(2450000 - 345000)/5 = 421000$ грн.

На 1 тону продукції: $421000/11264,88 = 37,37$ грн.

Інші витрати на ремонт та обслуговування лінії в перший рік експлуатації будуть складати 1% від вартості обладнання: $1845500 * 0,01 = 18455$ грн.

На 1 тону продукції: $18455/11264,88 = 1,64$ грн

Разом витрати на утримання і експлуатацію обладнання в розрахунку на 1 тону продукції складають: $37,37 + 1,64 = 39,01$ грн/т.

Основна заробітна працівників, що будуть обслуговувати лінії складає 977092,8 грн. Додаткова заробітна плата на підприємстві встановлена у розмірі 30% від основної заробітної плати. Єдиний соціальний внесок – 22%.

Загальновиробничі витрати по підприємству складають 65% від основної заробітної плати робітників. Розмір адміністративних витрат приймаємо в розмірі 7% від виробничої собівартості. Витрати на збут приймаємо у розмірі 8% від виробничої собівартості. Витрати на збут включають витрати на приймання замовлень від сільгоспідприємств, оплата послуг зв'язку та заробітну плату збутового персоналу.

Узагальнимо розрахунок у таблиці 3.6.

**Планова калькуляція вартості послуг із гранулювання лушпиння за
1 тонну на плановий рік**

Показник	Витрати на весь обсяг, грн.	Витрати на 1 тонну, грн
Паливо та енергія на технологічні цілі	4421135,84	392,47
Основна заробітна плата робітників	977092,8	86,74
Додаткова заробітна плата	293127,84	26,02
Відрахування на соціальні заходи	214960,4	19,08
Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	439455	39,01
Загальновиробничі витрати	635110,32	56,4
Виробнича собівартість	6980882,2	619,72
Адміністративні витрати	480478,754	42,65
Витрати на збут	549118,576	48,75
Повні витрати	8010479,53	711,12

Джерело : власні розрахунки автора

Отже, повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 711,12 грн на 1 тонну, виробнича собівартість 619,72 грн на 1 тонну. При плановому обсязі в 11264,88 тонну повні витрати складатимуть 8010479,53 грн.

У 2021 році підприємство виробило 3865 тонн гранул на суму 3251 тис. грн, уся продукція була реалізована на суму 6713 тис.грн. Собівартість складала 841,1 грн на 1 тонну, а ціна реалізації була 1736, 87 грн за 1 тонну.

Після реконструкції підвищиться якість продукції та значно зростуть обсяги. Розрахуємо показники прибутку та доходу при незмінній ціні реалізації (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Фінансові результати за проектом

Показники, тис. грн	До реконструкції	Після реконструкції	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6713	19565,60	12852,6	1,91
Амортизація, тис. грн	162	421	142,1	0,88
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5594,2	16304,7	10710,5	1,91

Валовий прибуток (збиток)	2343,2	12940,5	10597,3	4,52
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток, збиток)	1855,55	12567,9	10712,35	5,77
Чистий прибуток (збиток)	1521,6	10305,7	8784,1	5,77
Чистий грошовий потік	1683,6	10609,8	8926,2	5,3

Джерело : власні розрахунки автора

Дохід від реалізації після реконструкції лінії:

$$11264,88 \times 1736,87 = 19565600 \text{ тис. грн}$$

Чистий дохід = дохід від реалізації – ПДВ

до реконструкції: $6713 - (6713/6) = 5594,2$ тис. грн.

після реконструкції: $19565,6 - (19565,6/6) = 16304,7$ тис. грн.

Валовий прибуток = чистий дохід – собівартість

до реконструкції: $5594,2 - 3251 = 2343,2$ тис. грн

після реконструкції: $16304,7 - 8010,5 = 8294,2$ тис. грн

Фінансовий результат до оподаткування = валовий прибуток – (адміністративні витрати + витрати на збут)

до реконструкції: $2343,2 - (227,57 + 260,08) = 1855,55$ тис. грн

після реконструкції: $8294,2 - (480,5 + 549,1) = 7264,6$ тис. грн

Чистий прибуток (збиток) = фінансовий результат до оподаткування – податок на прибуток (18%)

до реконструкції: $1855,55 - (1855,55 \times 0,18) = 1521,6$ тис. грн

після реконструкції: $7264,6 - (7264,6 \times 0,18) = 5956,972$ тис. грн

Чистий грошовий потік = чистий прибуток (збиток) + амортизація

до реконструкції: $1521,6 + 162 = 1683,6$ тис. грн

після реконструкції: $5956,972 + 421 = 6377,972$ тис. грн

Отже, при збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тон ми отримуємо додаткового чистого прибутку у розмірі: $6377,972 - 1683,6 = 4694,372$ тис. грн. Такого результату можна досягнути, якщо

збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Розрахуємо ефективність (доцільність) проектного рішення реконструкції лінії грануляції. Вихідні данні наведемо в табл. 3.8

Таблиця 3.8

Вихідні данні для розрахунку ефективності проектного рішення реконструкції лінії грануляції

Показник	Одиниця виміру	Значення показника
Інвестиційні витрати	тис. грн	1974,7
Чистий грошовий потік	тис. грн	6377,972
Чистий додатковий прибуток	тис. грн	4694,372
Ставка дисконту	%	8
Тривалість життєвого циклу проекту	років	5

Джерело: власні розрахунки автора

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків зведемо в таблицю 3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків проекту

Показники							Всього
	0	1	2	3	4	5	
ІВ	1974,7	-	-	-	-	-	1974,7
ЧГП	-	6377,972	6377,972	6377,972	6377,972	6377,972	31889,86
К _д	1	0,556	0,309	0,171	0,095	0,053	x
ЧГП* К _д	-	3546,15	1090,63	1090,63	605,91	338,03	7551,52

Джерело: власні розрахунки автора

$$\text{ЧПД} = 7551,52 - 1974,7 = 5576,82 \text{ тис. грн.}$$

Чистий приведений дохід величина позитивна тобто реальні вигоди від реалізації проекту перевищують затрати на проект на 5576,82 тис. грн.

Індекс (коефіцієнт) доходності:

$$ID = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{ЧГП_t}{(1+p)^t}}{I_{в\text{заг}}} \quad (3.3)$$

$$ID = 7551,52/1974,7 = 3,82$$

Тобто з 1 грн. інвестицій ми отримаємо 3,82 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проекту. Індекс доходності більший одиниці. Інвестування є доцільним.

Індекс (коефіцієнт) рентабельності:

$$IP = \frac{\overline{ЧП}_i}{I_{в\text{заг}}} \quad (3.4)$$

$$IP = 4694,372/1974,7 = 2,38$$

Отже, з 1 грн. інвестицій ми отримаємо 2,38 грн. чистого прибутку щорічно.

Дисконтований період окупності:

$$ПО_d = \frac{I_{в\text{заг}}}{\left[\sum_{t=1}^n \frac{ЧП_t}{(1+p)^t} \right] \div n} \quad (3.5)$$

$$ПО_{\text{диск}} = \frac{1974,7}{7551,52/5} = 1,3 \text{ роки}$$

Дисконтований період окупності складає 1,3 року, що менше 5 років.

Отже, період окупності в межах життєвого циклу проекту.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві. Розрахунки проводилися при незмінному обсязі виробництва.

3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансові результати діяльності підприємства

Скориставшись розрахунками у попередньому підрозділі розрахуємо прогнозні показники діяльності підприємства на плановий рік.

Будь-які зміни в основних засобах несуть за собою вплив на всю діяльність підприємства, призводять до збільшення або зменшення техніко-економічних показників, прибутковості та рівня рентабельності. Оцінка ефективності впроваджуваних заходів проводиться для розрахунку можливого обсягу прибутку, що буде отриманий після його впровадження або попередити

негативні зміни у діяльності підприємства, що можуть бути спричиненні внаслідок реалізації проекту.

Розрахуємо як зміниться структура основних засобів на прогнозний рік за умови реконструкції лінії грануляції на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» по первісній вартості на кінець року (табл. 3.10)

Таблиця 3.10

Вплив реконструкції обладнання на структуру основних засобів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат»

Групи основних засобів	2021		Прогнозний рік		Відхилення	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
Будинки, споруди і передавальні пристрої	67792	39,20	67792	38,79	0	0
Машини та обладнання	90979	52,61	92824,5	53,11	1846	2,03
Транспортні засоби	949	0,55	949	0,54	0	0
Інші основні засоби	13214	7,64	13214	7,56	0	0
Основні засоби - всього	172934	100	173650	100	-	-

Джерело: розраховано автором

Розглянемо Вплив реконструкції обладнання на структуру основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за допомогою діаграми.

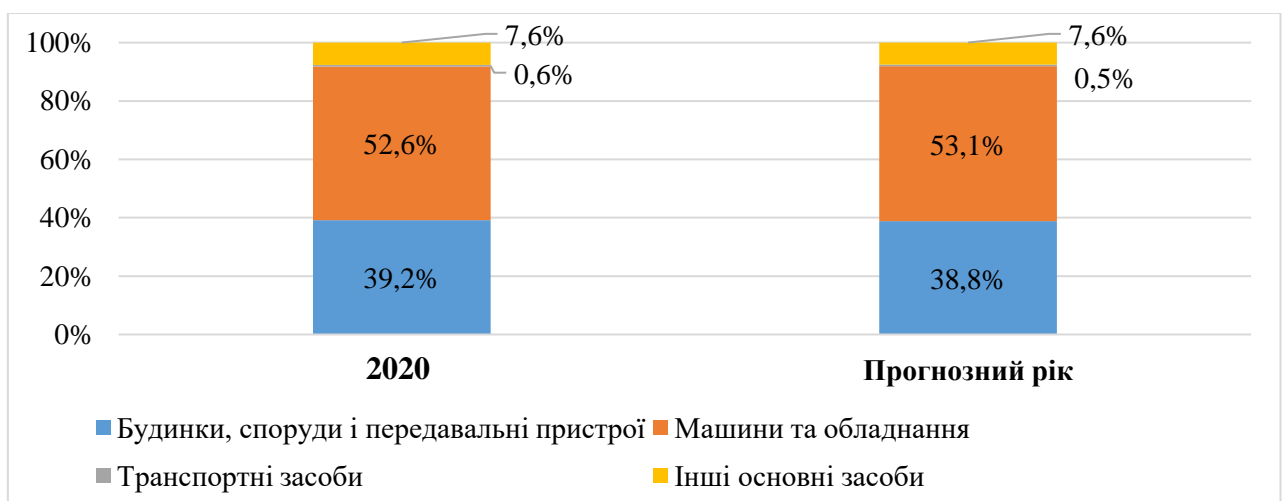

Рис. 3.1. Вплив реконструкції обладнання на структуру основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Джерело: власні розрахунки автора

Реконструкція лінії грануляції призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,4 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,5 відсоткових пункти.

Розрахуємо зміну показників руху основних засобів після реконструкції обладнання (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Вплив реконструкції лінії грануляції на показники руху та ефективності відтворення основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Показники	2021	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	176017,5	178192,5	2175	1,24
Надійшло основних засобів, тис. грн	5653	7498,5	1845,5	32,6
Вибуло основних засобів, тис. грн	824	824	0	0,00
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,024	0,031	0,007	-
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,004	0,003	-0,001	-
Коефіцієнт приросту основних засобів	0,02	0,028	0,008	-

Джерело: власні розрахунки автора

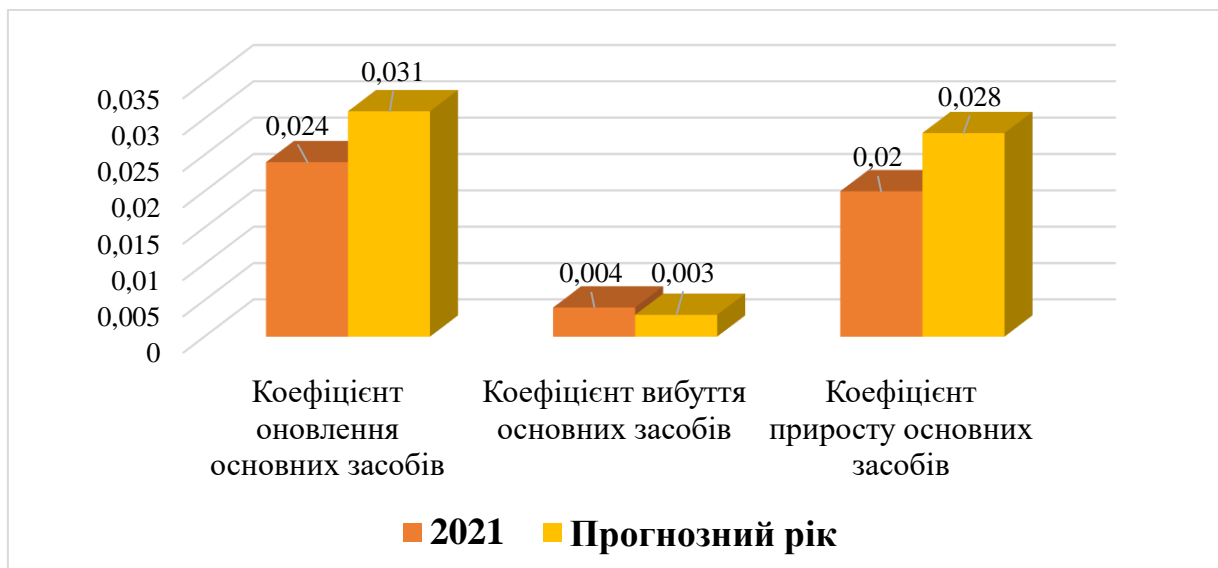

Рис. 3.2. Вплив реконструкції лінії грануляції на показники руху та ефективності відтворення основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Джерело: власні розрахунки автора

Після проведення реконструкції можемо спостерігати збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2175 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1845,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився з 0,024 до 0,031, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,028, що свідчить про позитивні зміни. Планується, що вибуття основних засобів не передбачається.

Для оцінки стану основних засобів розраховують коефіцієнти стану основних засобів і вивчають їх динаміку. Вихідні данні для розрахунку коефіцієнтів стану основних засобів та їх динаміки наведені в табл. 3.12.

Таблиця 3.12

**Вплив реконструкції обладнання на показники стану основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Показники	2021	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Балансова вартість основних засобів на початок року	236654	238856,6	2202,6	0,93
Балансова вартість основних засобів на кінець року	172934	173955	1845,5	1,07
Знос основних засобів	63720	64141	421	0,66
Коефіцієнт зносу	0,269	0,267	-0,002	-
Коефіцієнт придатності	0,731	0,733	0,002	-

Джерело: власні розрахунки автора

Після реконструкції обладнання балансова вартість основних засобів зросте на 1845,5 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,267, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,733.

Розрахуємо вплив реконструкції лінії грануляції на техніко-економічні показники підприємства.

Вплив проекту на фінансові результати та основні показники господарської діяльності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат»

Показники	2021	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	176018	178193	2175	1,24
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг),	286672	299525	12852,6	1,64
Собівартість реалізованої продукції (послуг), тис. грн	268382	272112	3729,9	1,39
Валовий прибуток (збиток)	19302	29899,3	10597,3	54,9
Адміністративні витрати тис. грн	10050	10302,9	252,93	2,52
Витрати на збут, тис. грн	10634	10922,9	288,92	2,72
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	-36765	-26053	10712,35	29,14
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-36765	-27981	8784,1	23,89
Продуктивність праці,	1291,3	1312,5	21,15	1,64
Віддача основних засобів, грн./грн.	1,63	1,66	0,03	1,84
Місткість основних засобів, грн./грн.	0,61	0,6	-0,01	-1,64
Озброєність праці, грн./особу.	792,9	795,7	2,86	0,36
Рентабельність основних засобів, %	-20,9	-15,7	5,18	-

Джерело: розраховано автором

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8784,1 тис. грн. або на 23,89%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

У результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- збільшилися адміністративні витрати на 2,52% та витрати на збут на 2,72% через збільшення обсягу виробництва;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;
- рентабельність основних засобів збільшилася на 5,18%, але все ж залишається від’ємною.

Після реконструкції лінії грануляції очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,59 грн/грн та збільшення віддачі основних

засобів з 1,63 грн/грн до 1,73 грн/грн, що свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

Отже, реконструкція дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

Висновки до розділу 3

Проаналізувавши господарську діяльність та фінансові результати діяльності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» встановили, що підприємство використовує свої потужності стабільно та майже в повному обсязі, але частина основних засобів застаріла та потребує модернізації або реконструкції.

Для забезпечення необхідної продуктивності, збільшення обсягів виробництва і якості готової продукції ми пропонуємо провести реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва.

Розмір необхідних інвестицій складає 1974700 грн. Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ «Укргазбанк».

В якості палива використовується солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін., це економічно та вигідно, після реконструкції витрати на 1 тонну продукції зменшаться з 474,44 грн до 392,47 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тонну зменшаться на 81,97 кг/тонну.

Повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 711,12 грн на 1 тонну, виробнича собівартість 619,72 грн на 1 тонну. При плановому обсязі в 11264,88 тонну повні витрати складатимуть 8010479,53 грн.

При збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тонн ми отримаємо додаткового чистого прибутку у розмірі: 4694,372 тис. грн. Такого

результату можна досягнути, якщо збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Період окупності в межах життєвого циклу проекту.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві.

Реалізація проекту призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,4 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,4 відсоткових пункти.

Також буде спостерігатися збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2175 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1845,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився з 0,024 до 0,031, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,028, що свідчить про позитивні зміни.

Балансова вартість основних засобів зросте на 1845,5 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,268, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,732. Очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,6 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,66 грн/грн, що також свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8784,1 тис. грн. або на 23,89%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

У результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- збільшилися адміністративні витрати на 2,52% та витрати на збут на 2,72% через збільшення обсягу виробництва;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;

– рентабельність основних засобів збільшилася на 5,18%, але все ж залишається від'ємною.

Після реконструкції лінії грануляції очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,59 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,73 грн/грн, що свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

Отже, реконструкція ділянки грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Головною метою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є отримання ним позитивного фінансового результату, що характеризується сумою отриманого прибутку і рівнем рентабельності, у розмірі що задовольняє потреби власників. Найважливішим показником, який характеризує фінансовий результат діяльності підприємства, є прибуток.

Проаналізувавши господарську діяльність підприємства ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" можна зробити наступні висновки:

1. Підприємство оснащене новітнім обладнанням, яке нещодавно було закуплено і на момент дослідження мало досить низький ступінь зносу, завантаженість обладнання складає 98%.

2. На підприємстві спостерігається збільшення дебіторської заборгованості, але збільшення обсягів виробництва не було, можливо це відбулося через необачну кредитну політику чи неплатоспроможність частини покупців.

3. Діяльність підприємства у 2020 році була повністю збиткова, на 2019 рік стан покращився, але підприємство все ще не отримує прибутку від операційної діяльності.

4. На підприємстві не спостерігається плинності персоналу, працівники забезпечені певним рівнем кваліфікації.

5. Підприємство має досить низький рівень платоспроможності, що свідчить про загрозу банкрутства.

Для забезпечення необхідної продуктивності, збільшення обсягів виробництва і якості готової продукції ми пропонуємо провести реконструкцію ділянки грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва.

Розмір необхідних інвестицій складає 1974700 грн. Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ "Укргазбанк".

В якості палива використовується солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін., це економічно та вигідно, після реконструкції витрати на 1 тонну продукції зменшаться з 474,44 грн до 392,47 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тонну зменшаться на 81,97 кг/тонну.

Повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 711,12 грн на 1 тонну, виробнича собівартість 619,72 грн на 1 тонну. При плановому обсязі в 11264,88 тонну повні витрати складатимуть 8010479,53 грн.

При збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тон ми отримаємо додаткового чистого прибутку у розмірі: 4694,372 тис. грн. Такого результату можна досягнути, якщо збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Період окупності в межах життєвого циклу проекту.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві.

Реалізація проекту призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,4 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,4 відсоткових пункти.

Також буде спостерігатися збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2175 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1845,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився з 0,024 до 0,031, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,028, що свідчить про позитивні зміни.

Балансова вартість основних засобів зростає на 1845,5 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,268, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,732. Очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,6 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,66 грн/грн, що також свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8784,1 тис. грн. або на 23,89%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

В результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- збільшилися адміністративні витрати на 2,52% та витрати на збут на 2,72% через збільшення обсягу виробництва;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;
- рентабельність основних засобів збільшилася на 5,18%, але все ж залишається від'ємною.

Отже, реконструкція дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова Т. В. Світовий та вітчизняний досвід визначення фінансового результату як об'єкта моніторингу на торговельному підприємстві / Т. В. Андросова, О. А. Круглова, В. О. Козуб // Пробл. економіки. - 2019. - № 3. - С. 194-201.
2. Андросова Т. В. Систематизація показників моніторингу фінансових результатів на підприємстві / Т. В. Андросова, В. О. Козуб, О. А. Круглова // Бізнес Інформ. - 2015. - № 6. - С. 127-132.
3. Арич М.І. Концептуальні підходи до визначення фінансово-економічних результатів підприємства. Економіка та держава. 2013. № 7. С. 66–69.
4. Арич М.І. Особливості застосування концепції Six Sigma в управлінні фінансово-економічними результатами підприємства / М. І. Арич // Економіка і регіон. - 2014. - № 6. - С. 41-46.
5. Білецька Н. В. Роль аналітичних процедур в аудиті результатів основної діяльності підприємства / Н. В. Білецька // Бізнес Інформ. - 2016. - № 1. - С. 248-252.
6. Білик М. Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств / М. Д. Білик, В. В. Бабіч // Бізнес Інформ. - 2015. - № 4. - С. 205-213.
7. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. / Фінансовий аналіз – [2-ге вид.]. – К. : КНЕУ, 2017. – 592 с.21
8. Бобровська Н.В. Формування фінансових результатів діяльності підприємств / Н.В. Бобровська, О.А. Грицевська, В. В. Сухорукова // Фінансовий простір. – 2015. – № 4 (20). – С.145-150.
9. Богдан І. В. Проциклічна чи антициклічна фіскальна політика: методи діагностики / І. В. Богдан // Економіка України. - 2016. - № 11. - С. 45-57.
10. Болдуєв М. В. Удосконалення облікової політики підприємств стосовно підготовки та подання консолідованої звітності / М. В. Болдуєв // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. - 2014. - Вип. 2. - С. 57-61.
11. Борісова О. Підходи до визначення поняття "фінансовий результат" / О. Борісова // Наук. вісн.. - 2015. - № 4. - С. 5-14.
12. Бурлан С. А. Організаційне забезпечення формування інтегрованої звітності підприємства / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова // Бізнес Інформ. - 2017. - № 4. - С. 329-334.

13. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : Рута, 2011. 672 с.
14. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За ред. проф. Ф. Ф.Бутинця. –6-те вид., доп. і перероб. –Житомир : ПП «Рута»,2005. –756с.
15. Бычкова С. М. Маржинальный анализ в бюджетировании / С. М. Бычкова, Л. Ю. Янданов //Финансовый учет и аудит. –2005. –№2. –С. 8–75. 39
16. Воскобаєва О. Прибуток як основне джерело саморозвитку підприємств // Торгівля і ринок України. – 2012, вип. 13, т.2. – С. 374-379.
17. Васильєва В. Г. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. Г. Васильєва, Т. С. Єдинак, О. В. Коновалова, В. Ю. Єдинак; Акад. мит. служби України. - Дніпропетровськ : Акцент : АМСУ, 2014. - 236 с.
18. Галушка В. В. Аналітичне забезпечення в управлінні підприємствами : монографія / В. В. Галушка, В. М. Антоненко, Н. Ю. Ляшок, О. А. Кратт; ДВНЗ "Донец. нац. техн. ун-т". - Красноармійськ : ДВНЗ "ДонНТУ", 2014. - 296 с.
19. Гангал Л. С. Аналіз рівня ресурсозабезпеченості аграрних підприємств різних організаційно-правових форм і моделювання впливу основних виробничих факторів на фінансові-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання / Л. С. Гангал //Бізнес Інформ. - 2014. - № 8. - С. 106-114.
20. Долинская Р. Г. Контроллинг в действии : [учебн. пос.] / Р. Г. Долинская, В. А. Мищенко. –Х. : ИД «ИНЖЭК», 2008. –472 с.
21. Довгань Л. П. Оцінка вартості бізнесу в умовах впровадження вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств / Л. П. Довгань, А. В. Сурженко // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. - 2017. - Вип. 33/1. - С. 293-302.
22. Домбровська С. Тенденції системи формування фінансових ресурсів підприємств України та шляхи її вдосконалення / С. Домбровська //Наук. вісн.. - 2015. - № 2. - С. 42-54.
23. Дорохова Л. М. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Л. М. Дорохова, Л. В. Недільська // Бізнес Інформ. - 2017. - № 1. - С. 241-246.
24. Ємець О. І. Економічний зміст та значення поняття “фінансові результати” / О. І. Ємець, Т. Т. Проців // Матеріали Всеукраїнської науково-

практичної інтернет- конференції “Актуальні проблеми розвитку суб’єктів господарювання в умовах інформатизації та глобалізації економіки” (15-16 квітня 2014 р., м. Івано-Франківськ). - Тернопіль: Крок, 2014. - С. 141-143.

25. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник : навчальний посібник. Київ : Знання, 2010. 1072 с.

26. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.:Знання, 2010. – 1072 с.

27. Замула І. В. Організація аналізу фінансових результатів в межах маркетингового дослідження конкурентних переваг / І. В. Замула, Т. С. Примак // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 2. – С. 12-19.

28. Камышанов П. И. Бухгалтерский финансовый учет : [учебник для студентов, обучающихся по специальностям: «Финансы и кредит», Бухгалт. учет, анализ и аудит», «Мировая экономика»] / П. И.Камышанов, А. П. Камышанов. —2-е изд., испр. и доп. —М. : Омега-Л, 2005. —656 с.

29. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В. В. Ковалев. —М. : Финансы и статистика, 2001. —560 с.

30. Козуб В.О. Формування системи моніторингу фінансових результатів підприємств торгівлі / В.О. Козуб // Бізнес Інформ. – 2013. – № 2. – С. 163–168.

31. Кравчук Г. Дослідження проблем формування фінансових результатів / Г. Кравчук, Т. Бережна // Проблеми і перспективи економіки та упр.. - 2016. - № 1. - С. 193-203.

32. Кудряшов В. П. Рекомендації МВФ з питань фіскальної політики та їх урахування в Україні / В. П. Кудряшов // Економіка України. - 2016. - № 10. - С. 3-19.

33. Лондар С.Л., Тмошенко О.В. Фінанси : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2009. 384 с.

34. М. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. Бухгалтерський фінансовий облік: [навч. пос.] / –Київ, 2012. –672 с.

35. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності від 11 квітня 2013 р. № 476 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13022.html.

36. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28 березня 2013 р. № 433 (зі змінами і доповненнями)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13020.html.

37. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 1 січня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013.

38. Мірошниченко О. Ю. Механізм управління прибутком вітчизняних підприємств / О. Ю. Мірошниченко, Ю. В. Корконос // Бізнес Інформ. - 2014. - № 5. - С. 280-285.

39. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с

40. Могилевська О. Ю. Економіка підприємства. Теорія і практика : навч. посіб. / О. Ю. Могилевська, Т. М. Уфімцева, А. М. Слободяник; Київ. міжнар. ун-т. - Київ, 2017. - 295 с.

41. Мочаліна З. М. Методичний інструментарій та сучасні проблеми аналізу фінансових результатів / З. М. Мочаліна, О. В. Поспелов // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. – 2011. – № 98. – С. 221–227.

42. Мочерный С. В. Основы экономической теории: учебник / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко; Под общ. ред. С. В. Мочерного. – К.: Знання, 2010. – 601 с

43. Мулик Т.О. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / Т.О. Мулик, О.А. Материнська, О.Л. Пльонсак//. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 288 с.

44. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013, № 73. URL :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 11.11.2021).

45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013, № 73. URL :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 11.11.2021).

46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 2 липня 2013 р. № 73 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

47. Озеран А.В. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід): питання формування та співвідношення з МСФЗ / А.В. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 6. – С. 25–34.
48. Онищенко В. Виключення внутрішньогрупового прибутку під час складання консолідованої фінансової звітності у торговельних групах / В. Онищенко // Проблеми і перспективи економіки та упр.. - 2016. - № 3. - С. 261-266.
49. Організація обліку : навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. В. Череп, Н. М. Шмиголь, Л. Г. Олейнікова, О. М. Рибалко; Запоріж. нац. ун-т. - Запоріжжя : Запоріж. нац. ун-т, 2016. - 318 с.
50. Пасенко Н. С. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства [Електронний ресурс] / Н. С. Пасенко // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наукове фахове видання. – 2019. – № 7. – С. 854–859.
51. Перчук О. В. Особливості обліку фінансових результатів на підприємствах / О. В. Перчук // Екон. вісн. ун-ту : зб. наук. пр. - 2015. - Вип. 27/1. - С. 57-66.
52. Перчук О. В. Показники фінансових результатів підприємства у системі фінансової звітності / О. В. Перчук // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. - 2016. - Вип. 31/1. - С. 91-99.
53. Пястолов С. М. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства: Підручник / С. М. Пястолов. —3-е изд., стер. —М: Видавничий центр «Академія», 2014. —336 с.
54. Ратушна О. П. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу фінансових результатів [Електронний ресурс] / О. П. Ратушна // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 1. – С. 72–76.
55. Резнік Н. П. Економіка підприємства : навч. підруч. / Н. П. Резнік; Київ. міжнар. ун-т. - Вид. 2-ге, доповн. і переробл. - Київ : КМУ, 2014. - 359 с.
56. Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика : колект. монографія / І. В. Причеп, Т. К. Мещерякова, Т. А. Конєва, Є. О. Шпаковська, О. І. Винокурова; ред.: О. О. Непочатенко . - Умань : Сочінський М. М., 2017. - 243 с.
57. Саєнко О. Р. Вплив податків на фінансові результати діяльності машинобудівних підприємств (на прикладі Запорізького регіону) / О. Р. Саєнко // Актуал. проблеми економіки. - 2012. - № 3. - С. 203-207. –

58. Сахацький М. П. Теоретико-методичні засади оцінки результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства / М. П. Сахацький, А. В. Казанджі // Фінанс.-кредит. діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. - 2017. - Вип. 1. - С. 135-141.

59. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – 2010. – Вип. 18(1). – Економічні науки.–С. 135–141.4. Найт Ф. Х. Риск, неопределенность и прибыль / Ф. Х. Найт; пер. с англ. –М.: Дело, 2003. –360

60. Скрипник М. Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / М. Є. Скрипник; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ, 2014. - 23 с.

61. Статут ПАТ « Ніжинський жиркомбінат» - 2021 р.

62. Старостенко Г. Вартісно-орієнтоване управління фінансами в сучасних реаліях ведення бізнесу в Україні / Г. Старостенко, А. Сурженко //Проблеми і перспективи економіки та упр.. - 2016. - № 3. - С. 178-186.

63. Тесленко Т. І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення / Т. І. Тесленко, Н. В. Конькова // Бізнес Інформ. – 2013. – No 4. – С. 356–360.8. Керимов К. Э. Бухгалтерский учет : [учебник] / К. Э. Керимов. –М. : Изд-во Эксмо, 2005. –688 с.

64. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник ; 5-е вид. доп. і перероб. Київ : Алерта, 2011. 976 с.

65. Трухачова К. В. Принцип збалансованості у забезпеченні результативності господарської діяльності підприємства / К. В. Трухачова // Фін.-кредит. діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. - 2015. - Вип. 2. - С. 97-106.

66. Турило А. М. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства /А. М. Турило, О. А. Зінченко // Фінанси України. – 2008. – No 8. – С. 35–44

67. Тютюнник П. С. Звітність підприємств : навч. посіб. / П. С. Тютюнник, Л. М. Стиренко; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. - Харків, 2013. - 438 с.

68. Тютюнник С.В. Аналітична складова економічного контролю фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва. Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного

контролю та системи оподаткування : колективна монографія / за заг. ред. В.Я. Плаксієнка. Полтава, 2020. С. 184–195.

69. Удосконалення фінансового менеджменту підприємства : монографія / Г. М. Азаренкова, Ю. І. Лернер, К. В. Орехова, К. О. Хвічія, О. Г. Головка; ред.: Г. М. Азаренкова. - Харків : Здоровий Я. А., 2016. - 253 с.

70. Фальченко О.О. Особливості формування фінансових результатів / О.О. Фальченко, О.І. Артеменко //Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. –2015. – № 26. – С. 154-157 31. Савицька Р. В. Економічний аналіз: Підручник/ Р. В. Савицька. —11-е изд., испр. і дод.—М: Нове знання, 2015. — 651 с.

71. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред Т. Д. Косової, І. В. Сіменко. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 440 с.

72. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І.О. [І.О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 368 с.

73. Харламова О.В. МСФЗ-звітність: новації в розкритті інформації / О.В. Харламова // Все про бухгалтерський облік. – 2014. – № 33 (2014). – С. 42–47.

74. Цал-Цалко Ю. С. Облік, статистика, аналіз та аудит в системі контролювання фінансових результатів підприємства : монографія / Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. Ю. Мельник; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : Рута, 2016. - 291 с.

75. Череп А. В. Управлінський облік : [навч. посіб.] / А. В. Череп, Н. М. Шмиголь, О. М. Рибалко; ДВНЗ "Запоріж. нац. ун-т". - Запоріжжя, 2014. - 348 с.

76. Шарагова І. Сутність та джерела формування фінансового результату підприємства, його ефективне управління / І. Шарагова // Наук. вісн.. - 2015. - № 2. - С. 143-153.

77. Яременко Л. М. Фінансова звітність - важливе джерело інформації для прийняття управлінських рішень / Л. М. Яременко // Екон. вісн. ун-ту : зб. наук. пр. - 2018. - Вип. 23/1. - С. 123-127.

78. Яріш П. М. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій / П. М. Яріш, Ю. В. Касьянова // Управління розвитком. – 2017. – № 4(144). – С. 159–162.

ДОДАТКИ

Додаток А

Показники оцінювання фінансових результатів підприємства

№	Показник	Алгоритм розрахунку	Напрямок використання
1	2	3	4
1. Показники ліквідності			
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (ліквідність першого ступеня)	поточні фін.інв.+гк нац. вал .+ гк ін.вал /поточні зобов'язання	Оцінка можливостей розрахунку за короткостроковими зобов'язаннями найближчим часом; оцінка ефективності використання вільних грошових коштів. Оптимальна межа - 0,2-1,0.
2	Проміжний коефіцієнт покриття (ліквідність другого ступеня)	(оборотні активи-товарно-матеріальні запаси)/ поточні пасиви (зобов'язання)	Загальна оцінка ліквідності підприємства, оцінка кредитоспроможності підприємства. Оптимальне значення 1,0-3,0.
3	Загальний коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	оборотні активи/ поточні зобов'язання	Оцінка ступеня покриття короткострокових зобов'язань лише за рахунок грошових коштів та дебіторської заборгованості .
4	Рівень ліквідності простроченої заборгованості	(грошові кошти+ поточні фінансові інвестиції)/ заборгованість, термін сплати якої минув	Оцінка можливості негайного погашення заборгованості, термін сплати якої минув.
5	Коефіцієнт покриття необоротних активів довгостроковим капіталом	(власний капітал + довгострокові зобов'язання)/необоротні активів	Характеризує рівень дотримання фінансової рівноваги підприємства у коротко- та довгостроковому періодах. Оптимальна межа 1,2 — 1,6. підприємство можна вважати потенційно платоспроможним.
6	Чистий оборотний капітал	Σоборотні активи – Σпоточні зобов'язання	Його наявність та величина свідчать про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність
7	Індекс ліквідності оборотних коштів	частка даного виду обігових коштів * середній період перетворення на ліквідні кошти	Узагальнена оцінка ступеня ліквідності підприємства, тобто середньої кількості днів, необхідних для перетворення усіх поточних активів на ліквідні кошти.
8	Коефіцієнт проміжної ліквідності	оборотні активи за мінусом запасів/ поточні зобов'язання	Визначає ступінь покриття поточних зобов'язань оборотними активами без урахування ТМЗ.

2. Показники фінансової стійкості			
1	Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	власні обігові кошти/ обігові кошти	Оцінка структури обігових коштів за джерелами формування - за рахунок власного капіталу чи заборгованості. Оптимальне значення не нижче 0,3-0,4.
2	Коефіцієнт фінансової автономії (стабільності)	власний капітал/ загальний обсяг капіталу	Оцінка рівня фінансування діяльності за рахунок власних коштів. Оптимальне значення >0,5.
3	Коефіцієнт заборгованості	позиковий капітал/ загальний обсяг капіталу	Оцінка рівня заборгованості підприємства в загальному обсязі капіталу підприємства. Оптимальне значення < 0,5.
4	Коефіцієнт фінансового левериджу	власний капітал/ позиковий капітал	Оцінка наявності власних коштів на одиницю позикових, що забезпечує при необхідності їх повернення кредиторам. Оптимальне значення >1-1,5.
5	Коефіцієнт відношення кредиторської та дебіторської заборгованості	кредиторська заборгованість/ дебіторська заборгованість	Оцінка ступеня перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Оптимальне значення -1,0.
6	Рівень операційної платоспроможності	(грошові кошти+ поточні фінансові інвестиції)/ середньоденний обсяг витрат	Оцінка достатності грошових активів для покриття поточних витрат на здійснення фінансово-господарської діяльності.
7	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	власний оборотний капітал / власний капітал	Показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка - капіталізована.
8	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	товарно матеріальні запаси / (оборотні короткострокові активи – зобов'язання)	Характеризує ступінь мобільності використання власних коштів підприємством
3. Показники оборотності (ділової активності)			
1	Оборотність обігових коштів	чиста виручка від реалізації продукції (товарів,робіт,послуг);/ середній обсяг обігових коштів	Оцінка швидкості обороту всіх обігових коштів підприємства. Оптимальне значення - прискорення.
2	Оборотність товарно-матеріальних запасів	собівартість реалізованої/ середній обсяг товарно-матеріальних запасів	Оцінка швидкості обороту товарно - матеріальних запасів.

продовження додатку А

3	Оборотність дебіторської заборгованості	чиста виручка від реалізації продукції/ середній обсяг дебіторської заборгованості	Оцінка швидкості обороту дебіторської заборгованості. Оптимально - прискорення обіговості.
4	Тривалість операційного циклу (дні)	(360/оборотність запасів)+ (360/оборотність дебіторської заборгованості)	Оцінка довжини операційного (торговельного) циклу, тобто періоду з моменту вкладання коштів у товарні запаси до моменту отримання виручки від їх продажу.
5	Оборотність кредиторської заборгованості	собівартість реалізованої продукції /середній обсяг кредиторської заборгованості	Оцінка середнього періоду погашення кредиторської заборгованості, тобто часу на який кредитується підприємство з боку своїх партнерів.
6	Тривалість фінансового циклу (дні)	середній період обороту запасів+ середній період погашення дебіторської заборгованості- середній період погашення кредиторської заборгованості	Оцінка довжини обороту грошових коштів підприємства, тобто періоду за який вивільнюються грошові кошти.
7	Загальне обертання капіталу	Чиста виручка / Підсумок балансу	Відображує швидкість обороту всього капіталу підприємства.
8	Обертання власного капіталу	Чиста виручка / Власний капітал	Показує ефективність використання власного капіталу підприємства
9	Обертання готової продукції	Чиста виручка / Готова продукція	Показує швидкість обороту готової продукції.
10	Коефіцієнт оборотності основних засобів	Чиста виручка/Основні засоби	Показує ефективність використання основних засобів підприємства
4. Показники прибутковості			
1	Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу	чистий прибуток (збиток)/ середній обсяг власного капіталу	Оцінка рівня отримання чистого прибутку на одиницю власного капіталу підприємства, критерій для котирування акцій підприємства на біржі.
2	Звичайна рентабельність (збитковість) власного капіталу	чистий прибуток / власний капітал*100	Характеризує ефективність вкладання коштів до даного підприємства
3	Рентабельність активів	чистий прибуток/ середній обсяг активів	Оцінка обсягу отримання чистого прибутку в розрахунку на одиницю майна, яке знаходиться в розпорядженні підприємства.

продовження додатку А

4	Рентабельність операційних витрат	фінансові результати від операційної діяльності/ операційні витрати	Оцінка ефективності поточних витрат підприємства, їх окупності; розмір прибутку на одиницю витрат підприємства.
5	Рівень втрати власного капіталу	непокритий збиток/ наявний власний капітал	Оцінка рівня витрат наявного власного капіталу у зв'язку зі збитками поточного та минулого періодів. Оптимально - мінімізація або відсутність.
6	Період окупності власного капіталу	середня величина власного капіталу / чистий прибуток	Показує, за який період власний капітал буде компенсований чистим прибутком
7	Рентабельність продажу	валовий прибуток / виручка або чистий прибуток / виручка	Показує, скільки прибутку виходить на одиницю реалізованої продукції.
8	Рентабельність продукції	прибуток від реалізації продукції / витрати на виробництво та збут*100	Характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності.
9	Рентабельність діяльності	чистий прибуток / чиста виручка від реалізації продукції *100	Характеризує ефективність господарської діяльності підприємства.
5. Показники ефективності використання матеріалів			
1	Матеріаломісткість продукції	$M_M = \frac{M}{ВП}$	Показує скільки матеріальних витрат припадає на кожну гривню виготовленої продукції
2	Матеріаловіддача	$M_B = \frac{ВП}{M}$	Характеризує вихід продукції з кожної гривні матеріальних витрат
3	Коефіцієнт використання матеріалів	$M_B = \frac{M}{M_{ум}}$	Відображає рівень ефективності використання матеріалів, дотримання норм їх витрачання
4	Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції	$K_{BM} = \frac{M}{C} \times 100\%$	Відображає рівень використання матеріалів і структуру витрат виробництва продукції, тобто чи є воно матеріаломістким
6. Показники ефективності використання основних засобів			
1	Віддача ОЗ	$\Phi В = \frac{ВП_{П}}{ОЗ_{ПС}}$	Виражає ефективність використання засобів праці, тобто показує, скільки готової продукції виробляється на одну гривню основних засобів
2	Місткість ОЗ	$\Phi М = \frac{ОЗ_{ПС}}{ВП_{П}}$	Характеризує вартість основних виробничих засобів, яка припадає на одиницю вартості продукції
3	Озброєність праці основними засобами	$\Phi О = \frac{ОЗ_{ПС}}{Ч_{ПВП}}$	Показує вартість основних засобів, яка приходить на одного працівника

4	Рентабельність основних засобів	$P_{OЗ} = \frac{П_{\text{чист}}}{OЗ_{\text{ПС}}} \times 100\%$	Характеризує рівень ефективності використання основних засобів
7. Показники ефективності використання нематеріальних ресурсів			
1	Дохідність нематеріальних активів	$D_{HMA} = \frac{ВП}{B_{HMA}}$	Показує відношення валового прибутку, одержаного за певний період, до первісної вартості нематеріальних активів за той самий період
2	Фондовіддача нематеріальних активів	$\Phi_{HMA} = \frac{ЧД}{B_{HMA}}$	Показує скільки гривень чистого доходу від реалізації продукції отримано з однієї гривні нематеріальних активів
3	Рентабельність продаж	$P = \frac{ВП}{ЧД} \times 100\%$	Показує відношення валового прибутку, одержаного за певний період, до чистого доходу від реалізації продукції за той самий період

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня
2021р**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	69	60
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	100	100
накопичена амортизація	1002	31	40
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1156	1164
Основні засоби	1010	179101	172934
первісна вартість	1011	231825	236654
знос	1012	52724	63720
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	180326	174158
II. Оборотні активи Запаси	1100	6963	47760
Виробничі запаси	1101	5989	13419
Незавершене виробництво	1102	128	170
Готова продукція	1103	756	2988
Товари	1104	90	31183
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13226	27632
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7320	10967
з бюджетом	1135	7904	1419
у тому числі з податку на прибуток	1136	468	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3620	5517
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	1111	14354
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	1110	14353
Витрати майбутніх періодів	1170	1	6
Інші оборотні активи	1190	5920	11896
Усього за розділом II	1195	46065	119551
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	396
Баланс	1300	226391	294105

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-61733	-98498
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	-59583	-96348
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Довгострокові кредити банків	1510	131699	122999
Інші довгострокові зобов'язання	1515	96619	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	230588	125269
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	105	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	185032
товари, роботи, послуги	1615	33273	30764
розрахунками з бюджетом	1620	449	496
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	353	375
розрахунками з оплати праці	1630	1535	1388
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	917	38183
Поточні забезпечення	1660	--	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	18754	8946
Усього за розділом III	1695	55386	265184
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	226391	294105

Додаток Б.1

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2021-2020 роки
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	287682	236131
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(268380)	(246220)
Валовий: прибуток	2090	19302	--
збиток	2095	(--)	(10089)
Інші операційні доходи	2120	2781	20427
Адміністративні витрати	2130	(10050)	(7631)
Витрати на збут	2150	(10634)	(13919)
Інші операційні витрати	2180	(10001)	(24688)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(8602)	(35900)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(27950)	(23954)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(213)	(43)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(36765)	(59897)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(36765)	(59897)

Додаток Б.2
II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	48559	186705
Витрати на оплату праці	2505	28380	21894
Відрахування на соціальні заходи	2510	6312	4671
Амортизація	2515	11217	7583
Інші операційні витрати	2520	30551	33659
Разом	2550	125019	254512

Додаток В
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня
2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні I. Необоротні активи	1000	34	69
первісна вартість	1001	59	100
накопичена амортизація	1002	25	31
Незавершені капітальні інвестиції	1005	51599	1156
Основні засоби	1010	66987	179101
первісна вартість	1011	112602	231825
знос	1012	45615	52724
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	118620	180326
Запаси II. Оборотні активи	1100	29639	6963
Виробничі запаси	1101	18379	5989
Незавершене виробництво	1102	74	128
Готова продукція	1103	11097	756
Товари	1104	89	90
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20809	13226
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17902	7320
з бюджетом	1135	28324	7904
у тому числі з податку на прибуток	1136	468	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4437	3620
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	669	1111
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	668	1110
Витрати майбутніх періодів	1170	134	1
Інші оборотні активи	1190	7655	5920
Усього за розділом II	1195	109569	46065
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	228189	226391

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1240	-61733
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	910	-59583
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Довгострокові кредити банків	1510	88940	131699
Інші довгострокові зобов'язання	1515	80538	96619
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	171748	230588
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	4790	105
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	14682	33273
розрахунками з бюджетом	1620	348	449
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	291	353
розрахунками з оплати праці	1630	1141	1535
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	424	917
Поточні забезпечення	1660	1383	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	32472	18754
Усього за розділом III	1695	55531	55386
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	228189	226391

Додаток Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня
2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	40	34
первісна вартість	1001	59	59
накопичена амортизація	1002	19	25
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19326	51599
Основні засоби:	1010	42455	66987
первісна вартість	1011	85175	112602
знос	1012	42720	45615
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	61821	118620
Запаси	1100	15587	29639
Виробничі запаси	1101	3020	18379
Незавершене виробництво	1102	28	74
Готова продукція	1103	12175	11097
Товари	1104	364	89
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12041	20809

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5103	17902
з бюджетом	1135	11225	28324
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	468
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	948	4437
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1	669
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	0	668
Витрати майбутніх періодів	1170	81	134
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	2923	7655
Усього за розділом II	1195	47909	109569
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	109730	228189
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6735	-1240
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	-4585	910
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	88940

Інші довгострокові зобов'язання	1515	79118	80538
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	81388	171748
Короткострокові кредити банків	1600	200	4790
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	18334	14682
за розрахунками з бюджетом	1620	2124	348
за у тому числі з податку на прибуток	1621	1972	0
за розрахунками зі страхування	1625	144	291
за розрахунками з оплати праці	1630	620	11441
за одержаними авансами	1635	1442	424
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	895	1383
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	9168	32472
Усього за розділом III	1695	32927	55531
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	109730	228189

Додаток Д.1

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	423451	389246
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(386588)	(364564)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	36863	24682
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	68182	18541
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7249)	(4941)
Витрати на збут	2150	(16297)	(11567)
Інші операційні витрати	2180	(67902)	(22437)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	13597	4278
збиток	2195	(0)	(5151)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	0	143
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(5912)	(613)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1)	(350)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	7684	3315
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2189	-3054
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5495	261
збиток	2355	(0)	(0)

Додаток Д.2

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	272172	277469
Витрати на оплату праці	2505	17063	10835
Відрахування на соціальні заходи	2510	3439	2237
Амортизація	2515	3115	2174
Інші операційні витрати	2520	40294	31774
Разом	2550	336083	324489